

JAARVERSLAG 2019

A vertical strip on the left side of the cover features a close-up, high-magnification image of a green leaf, showing its intricate vein structure and cellular texture. The color is a vibrant green, slightly darker towards the edges.

SMK

JAARVERSLAG 2019

Inhoudsopgave

FACTS & FIGURES SMK 2019	4
1. Voorwoord	9
2. Over SMK	11
3. On the way to PlanetProof en Milieukeur	13
4. Barometer Duurzame Bloemist	19
5. EU Ecolabel	20
6. Groen Label Kas	22
7. Maatlat Duurzame Veehouderij	24
8. Maatlat Schoon Erf	26
9. TPAC	27
10. Projecten	29
11. Colleges en commissie in 2019	30
12. Accreditatie en certificatie	32
13. Bestuurlijke en interne zaken	34
14. Communicatie	37
15. Resultaten in 2019	40

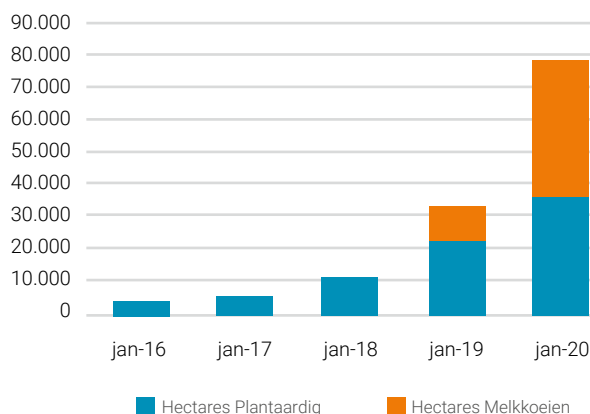
FACTS & FIGURES SMK 2019

80.000 HECTARE DUURZAMERE AGRARISCHE PRODUCTIE MET ON THE WAY TO PLANETPROOF

Het onafhankelijke keurmerk On the way to PlanetProof zorgt voor verduurzaming van de agrarische sector in Nederland en andere Europese landen. Per 1 januari 2020 is er 35.000 hectare plantaardige productie waarop volgens de eisen van het keurmerk wordt geteeld, en ruim 44.000 hectare duurzamer beheerd land voor melkkoeien.

Hectares On the way to PlanetProof plantaardige producten en land voor melkkoeien

ON THE WAY TO PLANETPROOF PLANTAARDIGE PRODUCTEN

Per januari 2020 zijn er bijna 1.300 Nederlandse telers die hun plantaardige productie verduurzamen op basis van de criteria van On the way to PlanetProof. In Nederland gaat het om de teelt van aardappelen, groenten, fruit en sierteeltproducten, met in

totaal ruim 31.000 hectare. Buiten Nederland zijn er 145 gecertificeerde telers, waarvan het merendeel in Spanje, met in totaal bijna 3.200 hectare. Zij zorgen met name in het winterseizoen voor de aanvoer van On the way to PlanetProof geteelde groenten. Ook zijn er nog ruim 70 handelsbedrijven in Nederland en buitenland gecertificeerd.

Groeï aantal bedrijven On the way to PlanetProof Plantaardige producten		Aantal bedrijven				
Jaar	dec-15	dec-16	dec-17	dec-18	dec-19	
Bedekte teelt: groenten, fruit	34	48	101	206		
Open teelt: aardappelen, groenten, fruit, gerst	109	96	179	354		
Open en bedekte teelt aardappelen, groenten, fruit, gerst, kruiden	143	144	280	560	1393	
Sierteelt: open teelt boomkwekerij, bloembollen	42	46	38	46		
Handelsbedrijven	*	*	40	62	70	
TOTAAL	185	190	358	668	1463	

*Vanaf 2017 worden de handelsbedrijven apart vermeld

Groeï areaal On the way to PlanetProof Plantaardige producten			Hectares		
Jaar	dec-15	dec-16	dec-17	dec-18	dec-19
Bedekte teelt: groenten, fruit, kruiden	216	268	639		
Open teelt: aardappelen, groenten, fruit, gerst, kruiden	3.711	4.323	8.732		
Open en bedekte teelt aardappelen, groenten, fruit, gerst, kruiden	3.927	4.591	9.371	20.229	32.416
Sierteelt: open teelt boomkwekerij, bloembollen	1.449	1.415	1.541	1.678	2.202
Sierteelt: bedekte teelt	x	x	x	47	161
TOTAAL	5.376	6.006	10.912	21.954	34.779

ON THE WAY TO PLANETPROOF DIERLIJKE PRODUCTEN (ZUIVEL EN EIEREN)

Eind 2018 startte de zuivelsector met certificering voor On the way to PlanetProof.

In 2019 waren er 3 zuivelketens met hun melkveehouders (circa 700) gecertificeerd op een oppervlakte van 44.000 hectare duurzamer beheerd land. Van de geproduceerde melk is een groot assortiment zuivelproducten met een On the way to PlanetProof certificaat verkrijgbaar, zowel A-merken, als private labels.

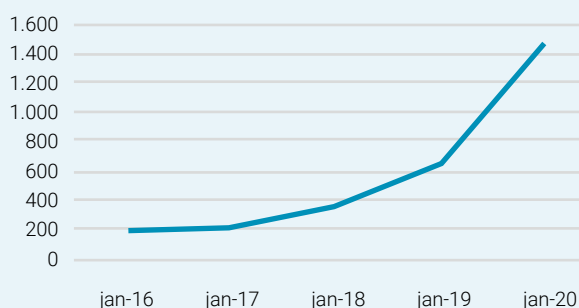
Naast plantaardige producten en zuivel is er ook een groot assortiment eieren verkrijgbaar met het keurmerk On the way to PlanetProof, zoals de merken Rondeel, Kipster, Eike, Zorgeieren, Oerei en Blijde kip. Deze zuivel en eieren zijn geproduceerd met bovenwettelijke eisen op het gebied van klimaat, milieu en dierenwelzijn en diergezondheid.

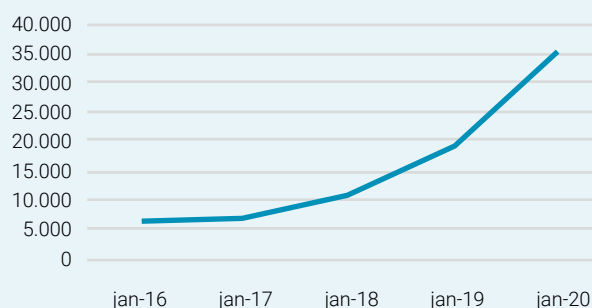
ON THE WAY TO PLANETPROOF BEWERKTE EN VERWERKTE PRODUCTEN

Kleinbrood	1 bakkerij
Zuivel	5 producenten
Groenten	3 producenten
Bloemen en Planten	1 producent

Groei aantal bedrijven On the way to
PlanetProof Plantaardige producten

Groei areaal On the way to
PlanetProof Plantaardige producten

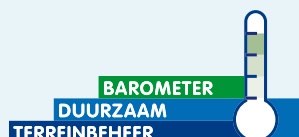
Aandeel On the way to PlanetProof Plantaardige producten Nederland Per 1-1-2020"	Hectares PlanetProof	Aandeel Planet- Proof	Hectares Nederland
OPEN TEELT			
Aardappelen (tafel)	5.000	31,70%	15.780
Uien	2.400	8,70%	27.596
Groenten, kruiden	13.436	48,90%	27.477
Fruit	6.135	30,00%	20.443
Bloembollen	520	1,90%	27.220
Boomkwekerij	1.682	10,10%	16.710
BEDEKTE TEELT			
Groenten (en fruit)	1.896	38,60%	4.909
Sierteelt (bedekt)	150	3,90%	3.840

Bron: CBS-Statline voorlopige en definitieve cijfers 2018, voorlopige cijfers 2019. Per 4-2-2020

NON-FOOD

33 keurmerkhouders met gecertificeerde producten, waaronder: autoreinigingsmiddelen, betonproducten, brandblussers, GFT-afvalzakken, groene elektriciteit en keukens.

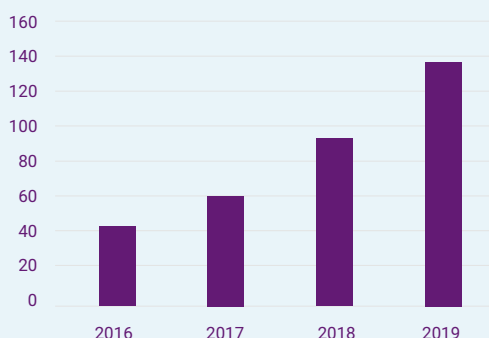

Goud: 9 gecertificeerde organisaties
Zilver: 5 gecertificeerde organisaties

Goud: 31 bloemisten
Zilver: 93 bloemisten
Brons: 7 bloemisten

Groei aantal keurmerkhouders
Barometer Duurzame Bloemist

GOUD
ZILVER
BRONS

Goud: 3 zorginstellingen
Zilver: 70 zorginstellingen
Brons: 100 zorginstellingen

Goud: 1 groothandel

EU Ecolabel

In totaal zijn er in de EU 77.358 producten en diensten gecertificeerd met EU Ecolabel, verdeeld over 1623 licenties. In Nederland zijn door SMK 1440 producten/diensten met EU Ecolabel gecertificeerd van 56 keurmerkhouders EU Ecolabel (zie grafiek: bedrijven kunnen over meerdere licenties beschikken).

Vanaf 2001 is er een constante groei die de laatste jaren is gestabiliseerd. In 2019 is het aantal licenties en gecertificeerde producten gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Per productgroep is de EU Ecolabel certificering in Nederland als volgt verdeeld:

Productgroep reiniging, schoonmaak, verzorging:
25 bedrijven met **488** producten voor allesreinigers, handafwasmiddelen, machineafwasmiddelen, wasmiddelen en zepen

Productgroep papier: **4** bedrijven met **677** producten voor tissue papier en grafisch papier

Productgroep toeristische accommodaties: **3** hotels en **1** hostelketen (22 vestigingen)

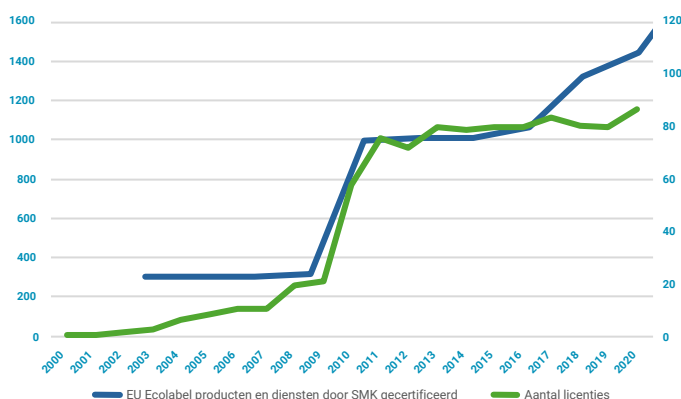
Smeermiddelen: **13** bedrijven met **57** producten

Groeimedia: **1** bedrijf met **32** producten

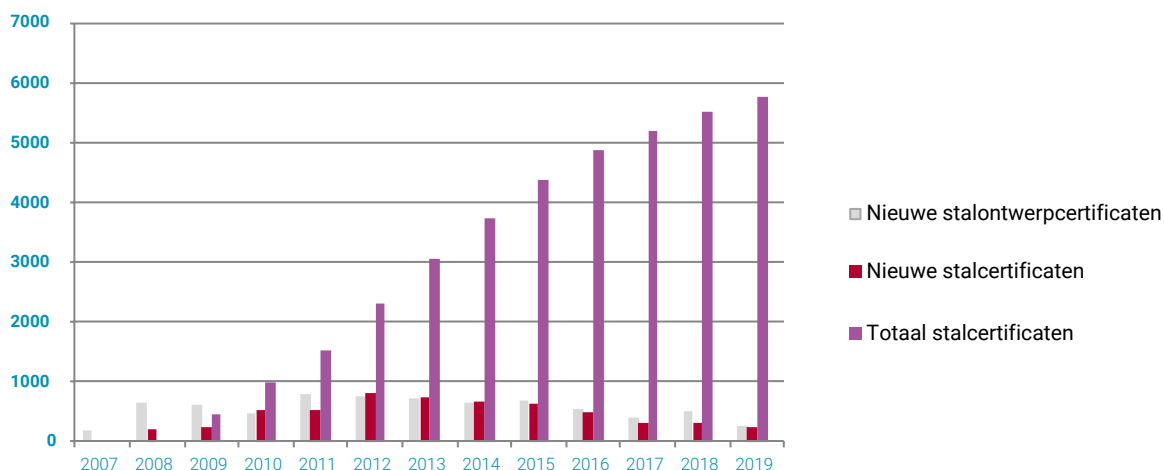
Verf en vernis: **6** bedrijven met **77** producten

Textiel: **3** bedrijven met **84** producten

EU Ecolabel aantal licenties en gecertificeerde producten

Certificaten Maatlat Duurzame Veehouderij

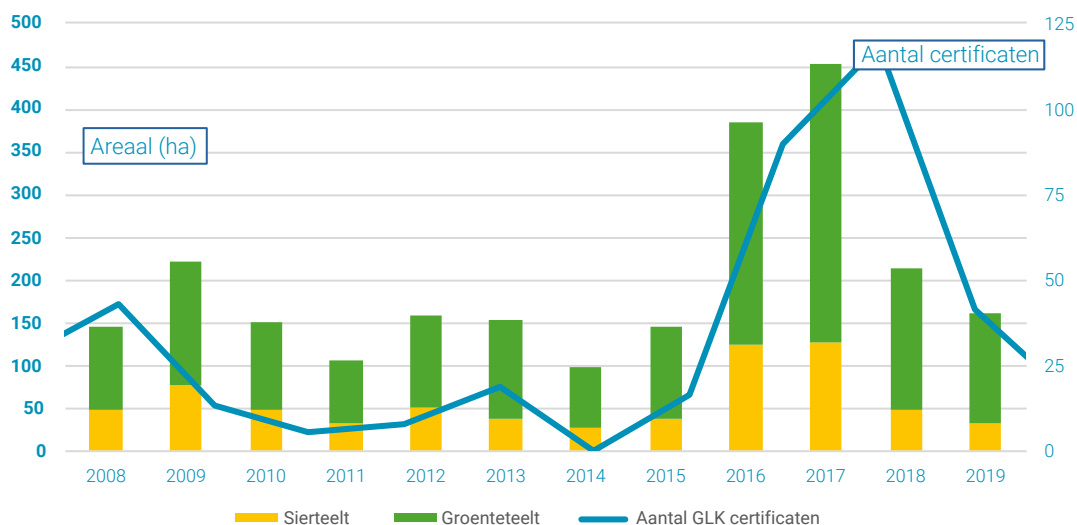
Aangevraagd investeringsbedrag MDV-stallen 2007 t/m 2018

- **4,6 Miljard** euro voor MIA\Vamil
- **1,5 Miljoen** euro voor Regeling groenprojecten

MDV-stalcertificaten 2007 t/m 2019

Reeds gebouwde stallen: **5.755**
Stallen nog in aanbouw: **325**

Groen Label Kas certificaten

Aangevraagd investeringsbedrag voor Groen Label Kas kassen t/m 2018 is conform opgave RVO:

- **8,4 miljard** euro voor MIA\Vamil
- **5,2 miljard** euro voor Regeling groenprojecten

Aantal GLK-certificaten afgegeven in de periode 1999 t/m 2019:

2.163 certificaten voor kassen in aanbouw of reeds gebouwd, met een totaal van 2.386 hectare

Aantal GLK-certificaten 1999 t/m 2018

- Kassen in aanbouw of reeds gebouwd: **2.126**

1. Voorwoord

SMK kijkt opnieuw terug op een bijzonder inspannend jaar, waarin de toepassing van het keurmerk 'On the way to PlanetProof' een grote vlucht heeft genomen. Die groei heeft voor het eerst op twee fronten plaatsgevonden: op het gebied van plantaardige producten, met name aardappelen, groenten en fruit, en op het gebied van dierlijke producten: melk, zuivel en eieren.

De groei van het plantaardig landbouwareaal is significant: SMK telt nu circa 1.300 boeren en tuinders, die samen bijna 50% van het Nederlands areaal aan vollegrondsgroenten vertegenwoordigen, en circa 30% van de glasgroenten. Deze groei is ook terug te zien in de berichten over de inkoopcijfers van supermarkten. Een aantal supermarktketens heeft aangegeven dat het AGF schap van gangbaar Nederlands product 100% of vrijwel 100% is gecertificeerd. Aldi is eind 2019 als eerste grote supermarktketen nu zelf gecertificeerd. Dit betekent dat alle losse (niet verpakte) producten in de winkel ook met het keurmerk On the way to PlanetProof kunnen worden verkocht. Hiervoor heeft SMK met vertegenwoordigers van handel en retail in 2019 gewerkt aan de eisen op het gebied van track en trace.

Na de introductie van 'On the way to PlanetProof' voor melk eind 2018 heeft FrieslandCampina in 2019 veel werk gemaakt van de introductie van een breed assortiment zuivelproducten met het keurmerk, zowel onder eigen merken, als via de huismerken van een aantal supermarktketens. Circa 800 melkveehouders produceren nu ruim 700 miljoen liter 'On the way to PlanetProof' melk, waarmee de schappen van vrijwel alle supermarkten worden gevuld. Terwijl de melk in de schappen ligt, is in 2019 veel werk verricht om het certificatiesysteem verder te versterken en beter te borgen, een inspanning die in 2020 een vervolg krijgt. Daarnaast is gezocht naar mogelijkheden de toegankelijkheid voor kleinere zuivelketens te verbeteren. Het keurmerk heeft alleen toekomst als het breed kan worden toegepast.

De groei van het keurmerk is goed nieuws voor de impact die SMK op het gebied van verduurzaming wil bereiken. Hoe meer deelnemers aan ambitieuze certificatie-eisen voldoen, hoe meer positief resultaat op het gebied van emissiereductie, klimaat, natuur en biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, schoon water en waterverbruik, en dierenwelzijn en diergezondheid wordt geboekt. De groei brengt ook met zich

mee dat er meer druk op SMK wordt uitgeoefend om aan de vele soms uiteenlopende wensen en verlangens te voldoen als het gaat om de herziening en toepassing van de certificatieschema's. Druk is er vanwege de toegenomen hoeveelheid werk, druk is er ook omdat er steeds grotere belangen spelen en vragen en verzoeken daardoor steeds zwaarder wegen.

De groei bevestigt nog een keer hoe ketens functioneren als het gaat om verduurzaming, en de laatste schakel (vaak de supermarkt) van invloed is op alle eerdere schakels. Hierdoor ervaart SMK tevens druk of er een meerprijs wordt betaald in de ketens voor duurzamere producten, en waarde wordt toegekend aan verduurzaming waarmee een hogere kostprijs voor producenten wordt vergoed. Idealiter krijgt de producent die meerprijs, maar dat is vanwege prijsconcurrerende supermarkten helaas vaak niet het geval.

De groei in de plantaardige sector, met name bij aardappelen, groenten en fruit, doet zich nog niet in die mate voor als het gaat om sierteeltproduct. De invloed van retail in de keten ontbreekt nog op grote schaal in de sierteeltsector. Daardoor is deze sector voor planten, bloemen, bloembollen en bolbloemen nog maar op beperkte schaal actief met verduurzaming volgens On the way to PlanetProof. De concrete vraag van marktpartijen blijft nog achter. Hier ligt voor SMK – en de tuinretail - nog een opgave.

Groei is er wel bij het aantal bloemisten dat deelneemt aan de Barometer Duurzame Bloemist. Inmiddels zijn meerdere grotere ketens actief om een landelijk dekkend netwerk op te bouwen van bloemisten die dankzij deelname aan de Barometer ook kunnen leveren volgens de voorwaarden voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen van het Rijk. De herziening van het schema voor Groen Label Kas is gekoppeld aan de fiscale MIA-Vamilregeling en de Regeling groenprojecten. Het had in 2018-2019 een daling van het aantal aanvragen tot gevolg, waarbij het totaal aantal

aangevraagde projecten is teruggekeerd naar een vergelijkbaar aantal als in de jaren 2008-2015. Het certificatieschema, bedoeld voor investeringen in duurzame kassen, is overgestapt van het beginsel van energie-efficiency naar reductie van CO₂-emissie. Daardoor is het schema vooral aantrekkelijk voor de bouw van nieuwe kassen, en minder bij uitbreidingen van bestaande kassen waarbij bestaande installaties in gebruik blijven.

Dit beginsel van reductie van broeikasgasemissie wordt ook toegepast in het certificatieschema 'On the way to Planet-Proof' Plantaardig voor teelt in kassen. De systematiek en het rekeninstrumentarium zijn hiervoor in 2019 ontwikkeld. De normen zijn in overleg met stakeholders en experts vastgelegd en getoetst. Met ingang van 2020 zijn de normen in het schema 'On the way to PlanetProof' opgenomen en telers zullen uiterlijk 2024 aan deze normen moeten voldoen.

Programma's die eveneens gekoppeld zijn aan fiscale regelingen zijn de Maatlat Duurzame Veehouderij en de Maatlat Schoon Erf. De toepassing hiervan is zeer afhankelijk van het investeringsklimaat voor boeren, dat op dit moment minder gunstig is. De verwachting is dat de belangstelling weer zal toenemen.

Bij de retail komt het EU Ecolabel steeds meer in beeld. Dat is een positieve ontwikkeling, en wordt aangetoond door het toenemend aantal non-food producten dat onder het label valt. De Europese Commissie heeft in 2019, het jaar van

verkiezingen van het Europees parlement en samenstelling van een nieuwe commissie, geen besluiten genomen over een nog bredere toepassing het EU Ecolabel, met name als het gaat om financiële diensten. De besluitvorming hierover volgt naar verwachting in 2020. SMK is in Nederland de 'competent body' van dit label. In 2019 is de groei van het aantal door SMK uitgegeven EU Ecolabel certificaten licht toegenomen, terwijl het aantal houders (producenten) van certificaten iets is teruggelopen.

SMK is in non-food behalve via het EU Ecolabel ook actief met Milieukeur voor een uiteenlopende groep producten. Dankzij inkoopelisen, onder andere van het Rijk, is er vraag naar die certificaten als bewijs van verduurzaming. SMK ziet deze activiteit iets teruglopen, en zoekt naar kansen om het productenpallet uit te breiden. Daarvoor is nodig dat het rijksbeleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen een nieuwe impuls krijgt. SMK heeft de nodige ervaring met het Rijksinkoopbeleid, ook vanwege haar toetsingsactiviteiten voor de inkoop van hout, waarvoor SMK de commissie TPAC huisvest. Die is in 2019 in de weer geweest met de toetsing van meerdere systemen. En dat is nog lang niet alles waar SMK in 2019 aan heeft gewerkt voor de verduurzaming. In dit verslag geven wij een zo goed mogelijke impressie van al onze activiteiten en de resultaten die we daarmee behalen. We hopen dat u het met plezier zult lezen.

2. Over SMK

De kern van SMK is het ontwikkelen, beheren en toetsen van transparante criteria om zo duurzamer produceren en consumeren mogelijk te maken. De stichting onderscheidt zich door een multi-stakeholder aanpak: criteria ontwikkelen en toetsen in nauwe samenwerking met bedrijfsleven, wetenschappers, overheid en maatschappelijke organisaties. Zo creëert SMK als onafhankelijke non-profit organisatie niet alleen draagvlak, maar ook tastbare verduurzaming in sectoren variërend van energie tot akkerbouw.

In de criteriaontwikkeling wordt steeds meer rekening gehouden met de Sustainable Development Goals en de klimaatdoelstellingen van Parijs. SMK wil haar keurmerkhouders, die zich inspannen voor de uitvoering van deze duurzaamheidsdoelen, hierin faciliteren en werkt eraan om beter inzichtelijk te maken welke concrete resultaten worden geboekt en welke prestaties de keurmerkhouders leveren.

De vraag naar diensten neemt toe door de wens van bedrijven zich te onderscheiden en een toenemende vraag naar beleidsinstrumenten voor verduurzaming door (lokale) overheden. Door professionaliteit, kennis van zaken en

bevlogenheid biedt SMK haar partners integere en effectieve oplossingen. De toenemende vraag komt door het groeiende maatschappelijke belang in verduurzaming en de kansen die met name het bedrijfsleven ziet met een positieve bijdrage zakelijk succes te boeken. Om deze verduurzaming mogelijk te maken beschikt SMK over een beproefd instrumentarium.

Binnen de programma's Milieukeur (inclusief Barometers), On the way to PlanetProof, Groen Label Kas (GLK) en Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) staat het proces om te komen tot criteria centraal. Met de commissie TPAC toetst SMK of nationale en internationale certificatiesystemen voor hout voldoen aan de Nederlandse Inkoopcriteria voor duurzaam hout. In deze programma's wordt veel zorg en tijd besteed om stakeholders vanuit markt, overheid, maatschappelijke organisaties en wetenschap bij dit proces te betrekken:

- de leden van de Colleges/Commissie van Deskundigen worden geworven uit de geledingen van alle stakeholders. De Colleges besluiten onafhankelijk en zijn verantwoordelijk voor het vaststellen, dan wel toetsen van de criteria;
- de Colleges beoordelen de inbreng van stakeholders en koppelen die ook terug aan betrokkenen. Dit zorgt voor een onafhankelijke en transparante procesgang; één van de kernwaarden van de werkwijze van SMK;

- inbreng uit sectoren bij ontwikkeling vindt plaats via begeleidingscommissies waarin alle stakeholders zitting hebben;
- voor specialistische kennis worden onderzoeks- en adviesbureaus ingehuurd;
- voor de openbare hoorzittingen wordt een actief uitnodigingsbeleid gevoerd;
- de SMK programmamanagers en projectleiders zijn vaardig in het omgaan met de veelheid aan stakeholders en hebben begrip voor de verschillende standpunten en belangen.

Voor het EU Ecolabel certificeert SMK (overwegend) Nederlandse producten en diensten. Samen met de andere Europese Competent Bodies en de Europese Commissie in Brussel werkt SMK mee aan de ontwikkeling van de eisen voor dit keurmerk.

PROCES VAN ONTWIKKELING EN BEHEER CERTIFICATIESCHEMA'S						
Taken	Actoren					
	Programma Manager / Projectleider (SMK)	Expert	Begeleidingscommissie	College van Deskundigen	Certificatie-instelling	Raad voor Accreditatie
Behandelen verzoek tot ontwikkeling of uitbreiding van certificatieschema/criteria	✓			✓		
(Haalbaarheids-)onderzoek	✓	✓				
Voorstel samenstelling begeleidingscommissie	✓					
Vaststellen begeleidingscommissie				✓		
Ontwikkeling/advisering 1e concept criteria/schema	✓	✓	✓			
Beoordeling van 1e concept criteria en advies van begeleidingscommissie; aanpassingen aangeven	✓			✓		
Opstellen 2e concept criteria, inclusief besluiten College van Deskundigen	✓	(✓)				
Openbare hoorzitting voor reactie op concept criteria	✓	(✓)			✓	
Verslag maken van hoorzitting + lijst met vragen en antwoorden; opstellen 3e concept criteria/schema	✓					
Beoordelen verslag hoorzitting + vragen/antwoorden; aanpassen criteria bespreken	✓	(✓)		✓		
Vaststellen definitief certificatieschema/criteria				✓		
Publiceren van certificatieschema/criteria	✓					
Afsluiten licentieovereenkomst met certificatie-instelling	✓				✓	
Proces van controles						
Taken	Actoren					
Controleren en certificeren van producten					✓	
Controleren van totstandkoming van criteria en beheer schema's volgens ISO/IEC 17065	✓					✓
Controleren op audits en uitgave certificaten					✓	✓

3. On the way to PlanetProof en Milieukeur

On the way to PlanetProof en Milieukeur zijn prominente programma's binnen SMK. Allereerst is dat vanwege de veelheid aan producten en diensten waar deze programma's zich op richten: plantaardig, dierlijk en non-food. De eisen van On the way to PlanetProof en Milieukeur vinden brede toepassing: bij bedrijven die het On the way to PlanetProof of Milieukeur certificaat behalen, en in aangrenzende programma's zoals Groen Label Kas (GLK) en de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). Inkopers verwijzen naar de On the way to PlanetProof/ Milieukeur eisen. Ook banken houden rekening met keurmerken bij het toekennen van bedrijfsfinanciering en bieden korting op rentetarieven bij kredieten. Dit alles biedt de nodige economische en commerciële kansen voor certificaathouders.

Europese klimaatregio's On the way to PlanetProof Plantaardige producten

De programma's On the way to PlanetProof en Milieukeur gaan over het ontwikkelen en beheren van criteria voor producten, diensten en bedrijfsprocessen. Het gebruik van deze criteria en onafhankelijke certificering hierop kan, afhankelijk van de vraag vanuit de markt, leiden tot onderscheidend vermogen of tot verduurzaming van mainstream product. De criteria van On the way to PlanetProof / Milieukeur gaan over de verschillende belangrijke duurzaamheidsaspecten van het product of de dienst: van grondstoffen, circulariteit, klimaateffecten, energie- en watergebruik, tot schadelijke stoffen, verpakking en afval. Per 1 januari 2020 zijn er 17 certificatieschema's voor productgroepen, inclusief Barometers. Deze worden jaarlijks herzien. De meeste SMK-certificatieschema's zijn onderdeel van de scope van de Raad voor Accreditatie (zie hoofdstuk 12).

Klimaatregio's

Agro/food certificatieschema's omvatten criteria voor meerdere producten. Het certificatieschema On the way to PlanetProof Plantaardige producten omvat de teelt van akkerbouwgewassen, groente, fruit en sierteeltproducten uit de open en bedekte teelt. Vanwege de vraag van afnemers naar jaarrond beleving zijn er ook twee schema's voor buitenlandse productiegebieden: Zuid-Europa en Zuid-Afrika.

Het certificatieschema On the way to PlanetProof Dierlijke producten is uitgewerkt in criteria voor melk en eieren (legkippen). De certificatieschema's voor Milieukeur varkens, vleeskuikens en vleesvee zijn per 1 januari 2019 op non actief gesteld. Hiervoor is uit de markt geen belangstelling. Voor de verwerking van producten, bijvoorbeeld van melk naar kaas,

zijn aanvullend criteria uitgewerkt in het certificatieschema On the way to PlanetProof / Milieukeur Bewerkte en verwerkte producten.

Per 1 januari 2019 zijn er 1.856 bedrijven met On the way to PlanetProof of Milieukeur gecertificeerde agro/food en non-food producten en diensten, inclusief Barometerhouders Duurzaam Terreinbeheer, Duurzame Bloemist, Duurzame Evenementen, Duurzame Groenten & Fruit en de Milieuthermometer Zorg. Dit is een verdubbeling ten opzichte van 2018. De groei vond vooral plaats bij On the way to PlanetProof Plantaardige producten, de Barometer Duurzame Bloemist en de Milieuthermometer Zorg.

POSITIONERING VAN ON THE WAY TO PLANETPROOF, MILIEUKEUR EN DE OVERHEID

Naast de contacten met het Ministerie van IenW onderhoudt SMK voor On the way to PlanetProof en Milieukeur nauwe contacten met het Ministerie van LNV. Veel criteria die in het certificatieschema zijn opgenomen sluiten aan bij het beleid van het Ministerie, vooral waar het gaat om de verduurzaming van de landbouw op de thema's gewasbescherming, biodiversiteit, natuur, broeikasgassen en bodemvruchtbaarheid. Mede om die reden blijft SMK het Ministerie interesseren in versterking van de relatie. SMK streeft ernaar haar onderzoek meer collectief te laten financieren, gezien ook de grotere en collectievere belangen gelet op de brede toepassing van het keurmerk.

AGRO/FOOD - PLANTAARDIG

Groei productie

Zowel in Nederland als in Zuid-Europa neemt de groei van de productie met het 'On the way to PlanetProof' certificaat snel toe. Er is een groei gerealiseerd van 58% van het areaal van alle plantaardige producten die geteeld worden onder On the way to PlanetProof certificering, naar een totaal areaal van 34.702 hectare.

Deze groei komt onder meer voort uit de vraag van Nederlandse supermarkten naar jaarlijkse levering van On the way to PlanetProof gecertificeerde aardappelen, groenten en fruit. Door de kwaliteit van de eisen en het certificatieproces focust SMK allereerst op certificatie binnen Europa.

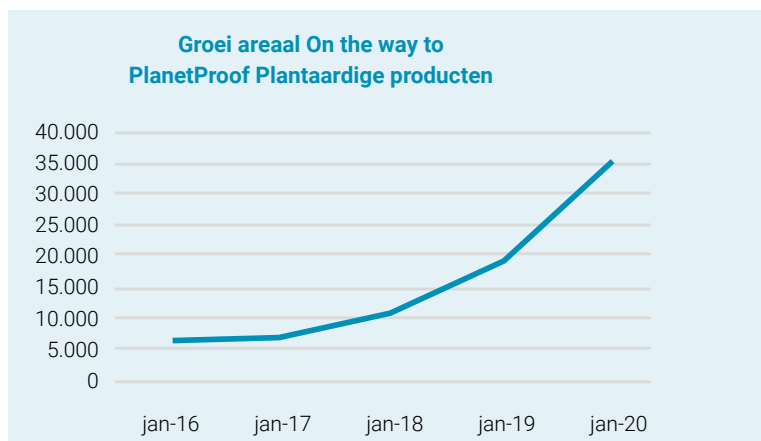
Behalve in Nederland vindt er gecertificeerde teelt plaats in Duitsland, België, Spanje, Italië, Frankrijk, Portugal en Polen. De certificering van citrusteelt in Zuid-Afrika is in 2019 gestopt. Om voorop te blijven lopen in verduurzaming wordt nauw samengewerkt met onderzoeksprojecten waarin nieuwe tools en indicatoren worden ontwikkeld waarmee duurzaamheid meetbaar en toetsbaar kan worden gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn:

- de ontwikkeling van de broeikasgasemissie rekenmodule i.s.m. WECR als onderdeel van het programma Kas als Energiebron;
- ontwikkeling van de rekentool Organische Stofbalans i.s.m. het Nutriënten Management Instituut (NMI), waarvan in september 2019 een internationale versie beschikbaar is gekomen;

- deelname aan het consortium voor de ontwikkeling van de milieu indicator gewasbescherming;
- deelname aan de Raad van Advies van de biodiversiteitsmonitor akkerbouw.

Om On the way to PlanetProof te positioneren ten opzichte van andere nationale en internationale standaarden is deze standaard opgenomen in de internationale Sustainability Map, een onafhankelijk online platform voor duurzaamheidskeurmerken.

Het PBL Rapport 'Duurzame gewasbescherming nader beschouwd' van juni 2019, bevestigt dat On the way to PlanetProof goed presteert bij het terugdringen van milieubelasting.

Groei markt

Nederlandse retailers en handelaren hebben samengewerkt aan een nieuwe, meer werkbare, opzet voor certificering van retail. Door certificeren kan er ook gecommuniceerd worden over los product naar de consument. Voor de handel is duidelijker gemaakt dat alle locaties waar los product passeert, geïnspecteerd moeten worden.

Via de Nederlandse retailers die al werken met On the way to PlanetProof zijn ook de Europese (hoofd)kantoren geïnformeerd en gesprekken gaande voor On the way to PlanetProof in de Europese markt.

SMK ondersteunt op aanvraag Nederlandse handelspartijen die hun Europese klanten over On the way to PlanetProof willen informeren.

Marqt is de eerste PlanetProof gecertificeerde retailer. Daarna heeft Aldi als eerste grote landelijke supermarkt in Nederland het On the way to PlanetProof certificaat behaald en kan nu dus alle aardappelen, groenten en fruit – verpakt en onverpakt – als On the way to PlanetProof aanbieden.

HAK heeft als eerste fabrikant van potgroenten het certificaat On the way to PlanetProof voor 'Bewerkte en verwerkte producten' behaald. De HAK rode kool is het eerste product in

de categorie potgroenten met On the way to PlanetProof dat bij supermarkten verkrijgbaar is.

Voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer is het aantal deelnemers in 2019 verder afgenomen. Dit is te verklaren uit het wettelijk verbod tegen het toepassen van bestrijdingsmiddelen in niet-landbouwkundig gebruikte terreinen, waardoor de certificaten op het niveau 'Toepassers glyfosaat' en Brons kwamen te vervallen. Er is echter ook een hechte groep (14) certificaathouders die het Barometercertificaat op Zilver en Gouden niveau heeft behouden. Het betreft met name overheden, waterbedrijven en waterschappen die hun voorbeeldrol richting stakeholders willen profileren.

Boom- en sierteelt

In 2019 is verdere uitvoering gegeven aan de afspraken die SMK met de Stichting Groenkeur heeft gemaakt om samen één certificatieschema voor de boomteelt te voeren: On the way to PlanetProof. Keurmerkhouders kunnen ervoor kiezen om naast het On the way to PlanetProof certificaat een

extra certificaat aan te vragen onder de naam Groenkeur. Zo kan er in de gehele Groenkeur-keten met dezelfde keurmerknaam voor groendiensten en producten worden gewerkt. Door de krachten te bundelen kan ook het beheer van het schema op termijn tegen lagere kosten per deelnemer worden gerealiseerd. Daarvoor zal het aantal deelnemers moeten groeien (in 2019 zijn er 39 boom- en vaste plantentelers gecertificeerd en 5 handelaren). Die groei is vooral afhankelijk van de mate waarin opdrachtgevers van boomtelers, in de praktijk vaak overheden, ook daadwerkelijk maatschappelijk verantwoord inkopen. Ondanks dat in aanbestedingen wel om duurzaam geteeld product wordt gevraagd, blijkt dat in de praktijk bij de daadwerkelijke inkoop de laagste prijs alsnog de doorslaggevende factor. Samen met de sector wil SMK zich inzetten om het voeren van het keurmerk meer waarde te geven door met name aandacht te vragen bij overheden voor handhaving van maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid.

Het aantal deelnemers in de bloembollen, snijbloemen en potplantenteelt groeide van 26 bedrijven in 2018, naar 44 bedrijven in 2019. De vraag naar On the way to PlanetProof gecertificeerde sierteeltproducten – bijvoorbeeld door de tuinretail - is echter relatief nog beperkt, waardoor de aantallen gecertificeerde sierteeltbedrijven achterblijven bij de aantallen in de groenten- en fruitsector.

AGRO/FOOD – DIERLIJK

In 2018 is aan het programma Dierlijk een belangrijke impuls gegeven dankzij de opdracht die SMK ontving voor het ontwikkelen van een certificatieschema voor melk. Deze opdracht kwam allereerst van de Stichting Natuurlijk Melken 2050, met steun van de drie Noordelijke provincies. Vervolgens is FrieslandCampina aangesloten als mede opdrachtgever. In relatief korte tijd is een grote inspanning gedaan om tot ambitieus certificatieschema te komen, dat ook voor de sector uitvoerbaar is. Daarbij is naast basiseisen, zoals weidegang, ingezet op eisen op het gebied van natuur en landschap, biodiversiteit, klimaat, dierenwelzijn en diergezondheid. Uit een analyse van Wageningen University & Research (WUR) bleek dat bij start circa 10% van de melkveehouders in Nederland hieraan zou kunnen voldoen.

Vanuit de retail is het concept met veel belangstelling ontvangen. Inmiddels zijn er 3 zuivelketens met hun melkveehouders (circa 700) gecertificeerd op een oppervlakte van circa 44.000 hectare duurzamer beheerd land. Van de geproduceerde melk is een groot assortiment zuivelproducten met een On the way to PlanetProof certificaat verkrijgbaar, zowel A-merken, als private labels.

In 2019 is een kleine herziening van het certificatieschema gedaan: een verplichting voor het gebruik van groene stroom, en een verbod op het gebruik van glyfosaat op erven en in grasland per 1-1-2020 was bij publicatie van het schema al voorzien. Vanaf 2020 zijn daarnaast ook de toepassing van Koedata (voorheen CDM-score) en KoeKompas opgenomen in het certificatieschema. In aanvulling op de periodieke beoordeling voor KoeKompas is voor On the way to Planet-Proof onderscheidend dat er ook tussentijds een evaluatiegesprek wordt gehouden tussen boer en dierenarts. Verder is er een verplichting voor natuur- en landschapsmaatregelen uitgewerkt.

Naast zuivel is er ook een groot assortiment eieren verkrijgbaar met het keurmerk On the way to PlanetProof, zoals de merken Rondeel, Kipster, Eike, Zorgeieren, Oerei en Blijde kip, geproduceerd door 23 pluimveebedrijven. Deze eieren zijn geproduceerd met bovenwettelijke eisen op het gebied van klimaat, milieu en dierenwelzijn en diergezondheid.

NON-FOOD

Het Milieukeur programma non-food omvat veel verschillende producten en diensten. Milieukeur non-food stelt uitsluitend criteria op voor:

- productgroepen waarvoor (nog) geen EU Ecolabel is;
- productgroepen waarvan de criteria voor het EU Ecolabel niet als voldoende worden gezien in relatie tot het Nederlandse milieubeleid;
- producten met alleen een nationale betekenis.

Voor productgroepen waarvoor EU Ecolabel op latere datum dan Milieukeur criteria ontwikkelt, brengt SMK de ervaring met Milieukeur in. Bij een herziening van de Milieukeur criteria wordt geprobeerd deze zoveel mogelijk op één lijn te brengen met de EU Ecolabel criteria. De belangstelling van aanvragers verschuift steeds meer naar EU Ecolabel, in plaats van het nationale Milieukeur: ondernemen wordt steeds internationaler en EU Ecolabel steeds bekender.

In 2019 zijn er 33 bedrijven die producten of diensten leveren met Milieukeur non-food. De criteria voor Milieukeur non-food zijn (inter)nationaal richtinggevend voor met name brandblusmiddelen en groene elektriciteit. Voor brandblusmiddelen zijn Milieukeurcertificaten afgegeven aan Nederlandse, Belgische, Zweedse, Ierse, Griekse en Poolse bedrijven. Verder is in de 'CO₂-Prestatieladder' van de SKAO (Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen) groene stroom gekoppeld aan Milieukeur. De inzet van elektriciteit die voldoet aan de Milieukeur criteria wordt beloond: hoe meer een bedrijf zich inspant om CO₂-emissies te reduceren, hoe meer kans op gunning van een project bij aanbestedingen. Ook is er een koppeling van Milieukeur groene elektriciteit met de beoordelingsrichtlijn van Breeam-NL voor datacenters om de toepassing van duurzame energie aan te moedigen.

Richtinggevend is ook de Milieuthermometer voor zorginstellingen en ziekenhuizen, die de duurzaamheidsmaatregelen van zorgaanbieders concreet maakt en borgt met een certificaat. De eisen van de Milieuthermometer zetten in op een stevige CO₂-reductie, een circulaire bedrijfsvoering, minder medicijnresten in het afvalwater en een duurzamer inkoopbeleid, catering en voeding. Dit zorgt voor een koppeling met de Green Deal Duurzame Zorg 2.0. Verder is er een vrijstelling voor de energie-audit onder de Energy Efficiency Directive bij certificering met de Milieuthermometer. Zo'n audit is voor grote zorginstellingen volgens deze Europese Richtlijn wettelijk verplicht. Voor deze Milieuthermometer zijn er in 2019 3 zorginstellingen gecertificeerd op 'Goud', 70 op 'Zilver' en 100 op het 'Bronzen' niveau. Het aantal certificaathouders blijft geleidelijk groeien.

4. Barometer Duurzame Bloemist

Met het onafhankelijke keurmerk 'Barometer Duurzame Bloemist' tonen bloemisten aan dat zij oog hebben voor de maatschappij waarin zij actief zijn en daarom duurzaam ondernemen. Dit doet zij door een duurzamere bedrijfsvoering en door de inkoop van een duurzaam assortiment bloemen en planten (waaronder Biologisch en On the way to PlanetProof).

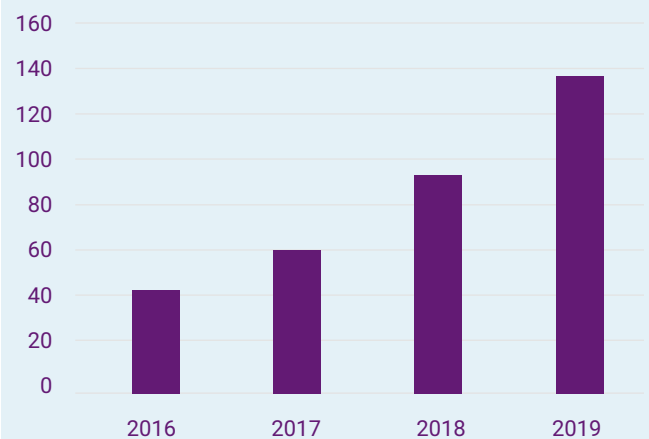
BREED DRAAGVLAK

De eisen voor het keurmerk Barometer Duurzame Bloemist komen tot stand in samenwerking met milieuorganisaties, koepelorganisaties, maatschappelijke organisaties (NGO's), branchespecifieke onderzoeksbureaus, bloemisten, telers, veiling en groothandel. De bloemistenorganisaties Duurzame Bloemisten Groep, Fleurop, FloraNL en de Vereniging Bloemisten Winkeliers (VBW) ondersteunen de Barometer.

100^E BLOEMIST

Het aantal deelnemers aan de Barometer Duurzame Bloemist groeit jaarlijks, zo ook in 2019. In juli 2019 werd de 100e bloemist gecertificeerd. Dit werd feestelijk gevierd met een uitreiking aan bloemist 't Hof van Hoornaar, door Gaston Starreveld van de Nationale Postcodeloterij. Eind 2019 was het aantal gecertificeerde bloemisten gestegen tot ruim 130 (+40%). Oorzaak van de forse stijging was de aanbeveling van genoemde bloemistenorganisaties aan hun leden om het certificaat te behalen. De verwachting is dat in 2020 het aantal gecertificeerde bloemisten verder zal toenemen.

Groei aantal keurmerkhouders
Barometer Duurzame Bloemist

5. EU Ecolabel

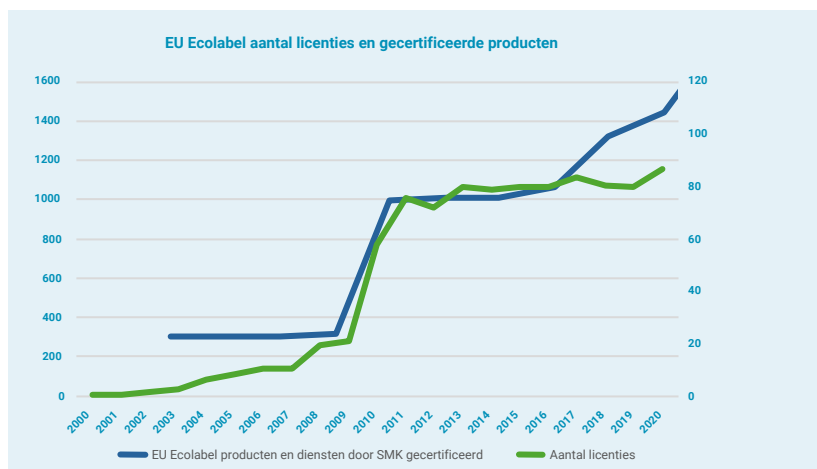
Het EU Ecolabel is het milieukeurmerk van de Europese Unie voor non-food producten en diensten. EU Ecolabel is het enige Europese milieukeurmerk en onderscheidt zich daarin van de nationale milieukeurmerken, zoals het Nederlandse Milieukeur, de Duitse Blaue Engel en de Scandinavische Nordic Swan. De criteria houden rekening met de hele levenscyclus van een product of dienst, gericht op een circulaire economie. Ze zorgen voor vermindering van de belangrijkste duurzaamheidsproblemen: van grondstoffen, energiegebruik en klimaateffecten tot schadelijke stoffen en afval.

Door de Europese Commissie is in 2018 een traject gestart voor strategieontwikkeling, om het markt bereik van EU Ecolabel te vergroten. In 2019 zijn hiervan de eerste uitkomsten gepresenteerd. Mogelijke nieuwe EU Ecolabel-productgroepen en -diensten zijn geïdentificeerd door onderzoek. Ook is er gekeken naar de potentiële milieuwinst en uitgavenpatronen van consumenten. Verder zijn toekomstige strategische scenario's voor uitbreiding van het EU Ecolabel programma verkend, met verschillende marktdekking binnen sectoren. Ook in 2020 gaat de strategieontwikkeling voor EU Ecolabel door. Welke invloed de nieuwe Commissie en de recente Green Deal daarop heeft, is begin 2020 nog onduidelijk. Intensievere samenwerking met de lidstaten en de nationale milieukeur-merken en het delen van best practices voor EU Ecolabel staan in elk geval op het programma.

In 2019 is verder gewerkt aan de ontwikkeling van EU Ecolabel voor financiële producten (o.a. groene investeringsfondsen). Dat jaar werd de Europese 'taxonomie voor duurzame activiteiten' vastgesteld. Deze taxonomie definieert welke economische activiteiten als 'groen' worden gezien, bijvoorbeeld de productie van zero-emissie passagiersvoertuigen. De taxonomie zal de ruggengraat vormen van de EU Ecolabel criteria. Afronding van de criteria-ontwikkeling wordt begin 2021 verwacht. Voor EU Ecolabel voor financiële producten bestaat brede belangstelling. In 2019 is de EU Ecolabelling Board (EUEB) uitgebreid met diverse leden die de financiële sector vertegenwoordigen. In totaal bestaat de EUEB nu uit 14 stakeholder-organisaties, 3 EU/UN-leden en de ministeries/bevoegde instanties van de lidstaten.

In haar rol als bevoegde instantie heeft SMK vier belangrijke taken:

1. ontwikkeling en herziening van criteria: SMK draagt bij aan de ontwikkeling en herziening van EU Ecolabel criteria door het organiseren van de input vanuit Nederland in de Europese discussie;
2. certificering van aanvragen: SMK beoordeelt aanvragen en kent het EU Ecolabel certificaat toe aan kandidaat-producten die aan de criteria voldoen. Om afstemming en harmonisatie op Europees niveau te waarborgen, neemt SMK actief deel aan het 'Competent Body Forum' zowel via bijeenkomsten als 'virtueel'. In 2019 waren 1440 producten gecertificeerd van 56 bedrijven¹. In 2018 waren dat 1108 producten van 58 bedrijven.
3. advies aan lenW en zitting in het Regelgevend Comité namens lenW: SMK adviseert het Ministerie over haar stempositie op voorstellen van de EUEB en de Commissie voor nieuwe en herziene criteria. Daarin wordt SMK ondersteund door het College van Deskundigen non-food van SMK. In de EUEB vertegenwoordigt SMK Nederland en vervult de functie van vicevoorzitter. SMK heeft in 2019 concreet:
 - advies over schriftelijke stemming aan lenW uitgebracht over ongewijzigde verlenging van criteria voor televisietoestellen, groeimateriaal, bodemverbeteraars en strooisel;
 - advies over schriftelijke stemming aan lenW uitgebracht over een amendement van de EU Ecolabel criteria voor verven en vernissen;
4. helpdesk en actief informeren van belanghebbenden: SMK biedt eerstelijns ondersteuning bij de verwerving van het EU Ecolabel. Daarnaast informeert SMK belanghebbenden over de ontwikkeling en herziening van criteria.

Momenteel regelt het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de wettelijke grondslag voor SMK als bevoegde instantie voor EU Ecolabel in Nederland.

De belangstelling voor EU Ecolabel certificering bleef ook in 2019 groeien en komt in toenemende mate van multinationale ondernemingen, vooral voor schoonmaakmiddelen en zeep. Door de Maatschappelijk Verantwoord Inkopencriteria van de overheid zijn deze vooral bestemd voor Europese en binnenlandse professionele toepassing. Met het aflopen van de certificaten voor schoonmaakmiddelen in 2019 heeft het overgrote deel van de certificaathouders voor hercertificering gekozen onder de herziene strengere criteria. Verder blijft het aantal in Nederland gecertificeerde verven en smeermiddelen van verschillende producenten groeien, zowel voor de particuliere als de professionele markt.

Wekelijks wordt SMK benaderd door nieuwe bedrijven die overwegen het EU Ecolabel aan te vragen. Deze interesse komt uit de hele wereld: onder andere de Verenigde Staten (smeermiddelen – het EU Ecolabel certificaat is geaccepteerd voor de Amerikaanse vessel general permits) en China en Pakistan (textiel). Hierdoor neemt de helpdeskfunctie een steeds belangrijkere plaats in binnen het werk van SMK als Competent Body, en blijft de certificeringinspanning toenemen. Verder hebben in de aanloop naar Brexit een aantal Britse bedrijven de overstap gemaakt naar EU Ecolabel certificering in Nederland. Nu in het Verenigd Koninkrijk de EU Ecolabel licenties zijn vervallen betreft het zowel gecertificeerde (detergenten)producten, als nieuwe aanvraagdossiers.

CIJFERS CERTIFICERING

In totaal zijn er in de EU 77.358 producten en diensten gecertificeerd met EU Ecolabel, verdeeld over 1623 licenties. In Nederland zijn door SMK 1440 producten/diensten met EU Ecolabel gecertificeerd van 56 keurmerkhouders EU Ecolabel (zie grafiek: bedrijven kunnen over meerdere licenties beschikken). Vanaf 2001 is er een constante groei die de laatste jaren is gestabiliseerd. In 2019 is het aantal licenties en gecertificeerde producten gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Per productgroep is de EU Ecolabel certificering in Nederland als volgt verdeeld:

- Productgroep reiniging, schoonmaak, verzorging: 25 bedrijven met 488 producten voor allesreinigers, handafwasmiddelen, machineafwasmiddelen, wasmiddelen en zeep
- Productgroep papier: 4 bedrijven met 677 producten voor tissue papier en grafisch papier
- Productgroep toeristische accommodaties: 3 hotels en 1 hostelketen (22 vestigingen)
- Smeermiddelen: 13 bedrijven met 57 producten
- Groeimateriaal: 1 bedrijf met 32 producten
- Verf en vernis: 6 bedrijven met 77 producten
- Textiel: 3 bedrijven met 84 producten

1. De groei in gecertificeerde producten sinds 2001 is de laatste jaren gestabiliseerd. Dit komt door belangrijke mutaties in het certificatiebestand, bijvoorbeeld contractbeëindiging voor 40 televisies (o.a. criteria verouderd) of private label schoonmaakproducten voor Duitse supermarkten die tegenwoordig niet meer worden geproduceerd onder een Nederlandse EU Ecolabel licentie.

6. Groen Label Kas

Een Groen Label Kas certificaat (GLK) is van toepassing op de investering in een tuinbouwkas voor het bedrijfsmatig telen van tuinbouwgewassen met een lagere milieubelasting. Een Groen Label Kas draagt daarom bij aan verduurzaming van de glastuinbouw en voldoet aan strenge milieueisen op andere onderde de thema's:

- **Klimaat**
- **Energie**
- **Gewasbescherming**
- **Waterkwaliteit en -kwantiteit**
- **Lichthinder**

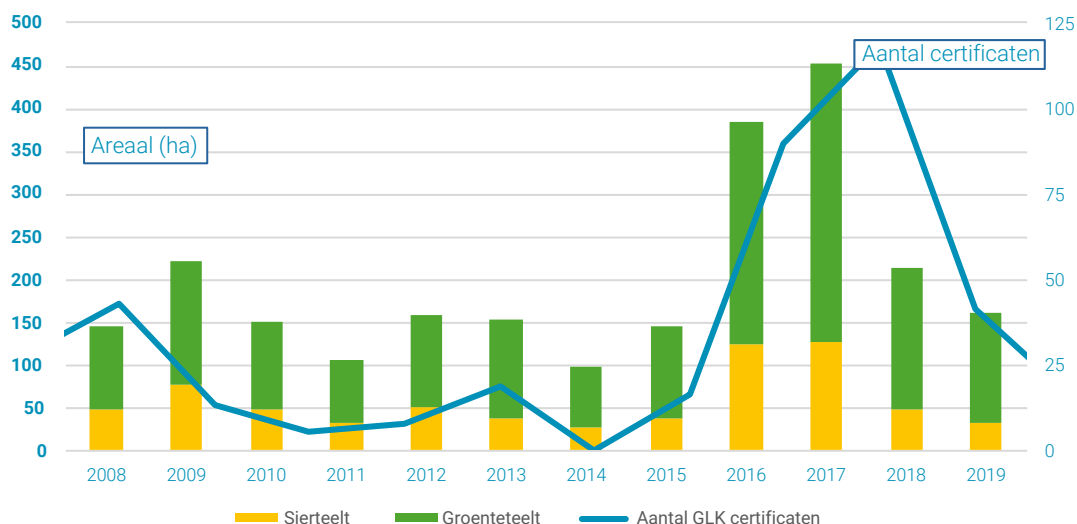
Groen Label Kassen kunnen deelnemen aan de overheidsregelingen MIA en Vamil, en/of de Regeling groenprojecten en het Borgstellingfonds.

In 2016 en 2017 was het aantal aanvragen voor Groen Label Kas ongeveer 3 keer zo hoog als de jaren ervoor (zie figuur). In het laatste kwartaal van 2017 is nog een relatief groot aantal kassen (41) gemeld op versie GLK12 niveau B, die in het eerste kwartaal van 2018 het voorlopig certificaat hebben ontvangen.

In 2018 heeft een ingrijpende herziening plaatsgevonden van de criteria voor Groen Label Kas. Deze herziening was ingegeven door de kaders die vanuit de overheid zijn gesteld en waarbij meer focus ligt op maatregelen die volgen uit het klimaatakkoord van Parijs. De grote wijziging van Groen Label Kas is dat niet langer energie-efficiëntie als maatstaf geldt waarbij de efficiënte omzetting van fossiele brandstof in elektriciteit en/of warmte wordt beloond, maar dat er een norm is gesteld voor de maximale uitstoot van broeikasgassen (CO₂-emissie).

Het gevolg hiervan is dat bij de bouw van kassen rekening moet worden gehouden met een sterke vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen als primaire energiebron voor de productie van elektriciteit, warmte en CO₂. De inzet van duurzame energiebronnen (aardwarmte, zon en wind) en

Groen Label Kas certificaten

maatregelen die warmteverliezen terugdringen wordt gestimuleerd.

Onder deze nieuwe criteria is in 2018 aan 17 projecten een certificaat toegekend (totaal 67 ha) en in 2019 aan 37 projecten (met in totaal 162 ha). Daaronder vielen in 2019 15 paprika-projecten, waarmee paprika met 100 ha het belangrijkste gewas vormde; een oppervlak van 75 ha kwam van een tweetal bedrijven met elk 4 certificaten. Een viertal tulp-projecten besloeg ruim 3 ha, en bij alle overige projecten ging het steeds om één of twee projecten per gewas. De verdeling in projecten tussen sierteelt- en groenteteelt schommelt in aantallen steeds rond de 50%. De grotere omvang van glasgroentenbedrijven resulteert erin dat qua areaal de groentenprojecten tussen 65 en 80% (in 2019) voor hun rekening nemen.

Het totaal aantal aangevraagde projecten is onder de aangepaste criteria vanaf 2018 teruggekeerd naar een vergelijkbaar aantal als in de jaren 2008-2015, toen er gemiddeld 37 aanvragen per jaar werden gedaan (met een totaal areaal dat iets hoger was). Dit werd ervaren als lager dan gewenst, omdat bij vernieuwing van het kassenbestand een significante verlaging van CO₂-emissie belangrijk is voor de sector om de gestelde doelen voor beperking van CO₂-emissie te behalen. Daarom is in overleg met

stakeholders in het najaar van 2019 de beslissing genomen om een tijdelijke verruiming van CO₂-emissie toe te staan wanneer een ontvochtigingsinstallatie wordt toegepast. Met deze verruiming is de verwachting dat meer bedrijven GLK zullen aanvragen en deze techniek zullen toepassen. Dit zal een bredere praktijkervaring opleveren met deze emissiebeperkende (energiebesparende) techniek. De verwachting is dat uiteindelijk een gelijkwaardige milieuprestatie worden geleverd.

Het aangevraagd investeringsbedrag GLK-kassen 1999 tot en met 2018 is conform opgave RVO:

- 8,4 miljard euro voor MIA/Vamil
- 5,2 miljard euro voor Regeling groenprojecten

In de periode 1999 tot en met 2019 zijn 2.163 GLK-certificaten uitgegeven (in aanbouw of gebouwd) voor een totaal van 2.386 ha.

7. Maatlat Duurzame Veehouderij

Een Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)-stal is een veestal met een lagere milieubelasting, met maatregelen voor diergezondheid en dierenwelzijn en draagt daardoor bij aan verduurzaming van de veehouderij.

Criteria zijn ontwikkeld voor stallen van de volgende diersoorten:

1. Konijnenstallen (3 diercategorieën)
2. Melkgeiten- en melkschapenstallen
3. Melkveestallen
4. Pluimveestallen (eenden, kalkoenen, leghennen, vleeskuikens – 7 diercategorieën)
5. Varkensstallen (5 diercategorieën)
6. Vleeskalverstallen (2 diercategorieën)
8. Vleesveestallen (2 diercategorieën)

Een MDV-stal voldoet aan strenge duurzaamheidseisen op de thema's: - Ammoniakemissie - Bedrijf & omgeving - Brandveiligheid - Diergezondheid - Dierenwelzijn - Klimaat - Fijnstof. De criteria van de Maatlat Duurzame Veehouderij worden, naast toepassing in fiscale regelingen, ook gebruikt als basis voor andere initiatieven voor duurzamere veehouderij, zoals Groninger Verdienmodel. Door de criteria steeds inhoudelijk op elkaar af te stemmen, ontstaat een transparant en uniform overzicht van verduurzamingsstappen voor de veehouderij. Veestallen die het certificaat MDV behalen, kunnen deelnemen aan de fiscale regelingen MIA en Vamil. Voor melkveestallen is er ook een koppeling met de Regeling groenprojecten.

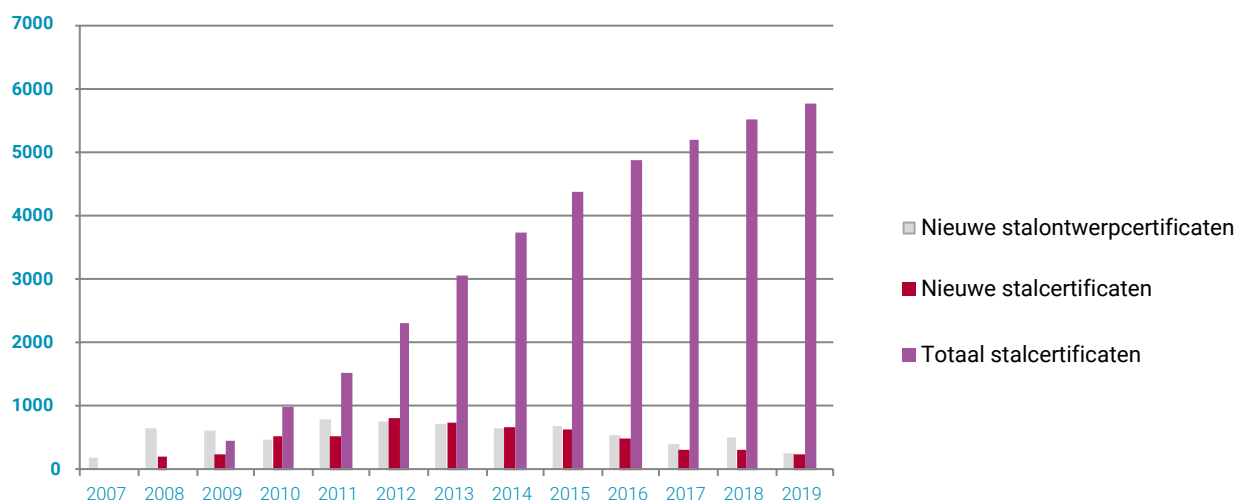
Het aantal MDV-stalontwerpcertificaten laat na een jarenlange daling een stabilisatie zien. De inschatting is dat deze stabilisatie de komende jaren zal aanhouden.

In 2019 werd het certificatieschema voor de Maatlat Duurzame Aquacultuur geïnactiveerd, vanwege te weinig marktbelangstelling.

Het aangevraagd investeringsbedrag voor MDV-stallen voor

Certificaten Maatlat Duurzame Veehouderij

de periode 2007 t/m 2017 bedraagt:

- 4,5 Miljard euro voor MIA/Vamil
- 1,5 Miljoen euro voor Regeling groenprojecten

Het aantal afgegeven MDV-stalcertificaten is voor de periode 2007 t/m 2018 als volgt:

- Reeds gebouwde stallen: 5502
- Stallen nog in aanbouw: 506

stallen. De lijst met potentiële maatregelen die eerder uit literatuuronderzoek naar voren kwamen, zijn uitgewerkt tot criteria die in de Klimaatlat van de MDV worden opgenomen. Het betreft maatregelen die uitgevoerd kunnen worden bij drijfmestsystemen.

KLIMAATLAT

In 2019 is een vervolgproject uitgevoerd naar investeringsmaatregelen voor het reduceren van broeikasgassen uit

8. Maatlat Schoon Erf

Vanuit de Europese Kaderrichtlijn water is het doel dat er in 2027 nul emissie is naar het oppervlaktewater. Boerenerven spelen daar een belangrijke rol in en de overheid wil, vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen, de investeringen in emissiearmere erven stimuleren. Het gaat daarbij om emissies die voorkomen uit mest, urine, compost, reinigingsmiddelen, gewasbescherming en veevoer.

FISCAAL VOORDEEL

Sinds 2018 kunnen agrariërs met een certificaat voor de Maatlat Schoon Erf in aanmerking komen voor fiscaal voordeel via de MIA/Vamil-regeling. Door allerlei slimme maatregelen te nemen die op elkaar aansluiten kan een agrariër zijn emissie drastisch terugbrengen. En daardoor krijgt heel Nederland schoner oppervlaktewater.

SECTOREN

Met de Maatlat Schoon Erf kunnen agrariërs zich laten certificeren en kan de overheid het emissieloze erf fiscaal ondersteunen. In 2018 werden criteria ontwikkeld voor de

erven van veehouderij- en akkerbouwbedrijven en in 2019 die voor bloembollenbedrijven, fruit- en boomteelt.

DIGITALE TOOL

Voor dit instrument is een digitale tool ontwikkeld waarmee agrariërs met een erfscan kunnen kijken op welke plekken op hun erf zij maatregelen kunnen nemen om erfemissies te voorkomen.

Ook de certificatie loopt via deze digitale tool. De agrariër gebruikt het om zijn erf te laten voldoen aan de criteria voor de Maatlat Schoon Erf. De certificatie-instellingen gebruiken de tool voor administratieve aanmelding en uitvoering van (ontwerp)certificatie. Bij de definitieve oplevering vindt er ook een fysieke inspectie van het erf op het bedrijf plaats.

ONDERSTEUNING

De ontwikkeling van Maatlat Schoon Erf is ontwikkeld met financiële steun van onder andere het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de waterschappen en LTO Nederland.

9. TPAC

TPAC

**Timber
Procurement
Assessment
Committee**

De Toetsingscommissie Inkoop Hout (TPAC) toetst nationale en internationale houtcertificatiesystemen aan de Nederlandse Inkoopcriteria voor duurzaam hout en brengt hierover advies uit aan de Minister van Wonen en Milieu (voorheen de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat). Deze commissie is in het leven geroepen omdat de Rijksoverheid zichzelf heeft verplicht alleen nog duurzaam hout in te kopen. Naast de Inkoopcriteria beschikt TPAC over duidelijke procedures die ervoor zorgen dat de beoordeling van certificatieschema's transparant, betrouwbaar en controleerbaar verloopt. Op dit moment zijn zowel FSC, PEFC, MTCS en Keurhout door de Staatsecretaris geaccepteerd voor het duurzaam Inkoopbeleid. In 2008 startte TPAC met het beoordelen van certificatiesystemen. FSC is inmiddels voor een tweede maal beoordeeld. Voor PEFC en Keurhout is deze tweede beoordeling in 2019 gestart. Dit is nodig omdat certificatiesystemen zich voortdurend ontwikkelen en areaal gecertificeerd bos met de dag groeit.

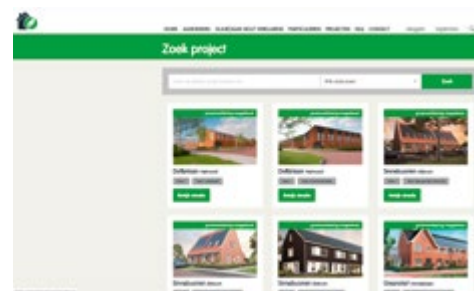
Begin 2019 heeft het College van Beroep van SMK een uitspraak gedaan in een beroepsprocedure naar aanleiding van de goedkeuring door TPAC van het Chain of Custody certificatiesysteem STIP. Het College heeft geoordeeld dat STIP op drie beroepsgronden niet goedgekeurd had mogen worden. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat TPAC moet werken met verouderde criteria (TPAS) terwijl hedendaagse beoordelingsrichtlijnen tot een andere conclusie over toelating kunnen leiden. Het Ministerie van IenW, die opdracht geeft voor de toetsingen van TPAC, wil wachten met aanpassing van de TPAS criteria totdat duidelijkheid bestaat over de ontwikkeling en toepassing van criteria voor biomassa.

In vervolg op de uitspraak van het College van Beroep heeft de schemabeheerder van STIP, SHR, een nieuw verzoek gedaan tot beoordeling, in vervolg op aanpassingen in haar regeling. Medio 2019 heeft SMK van het Ministerie opdracht gekregen voor de herbeoordeling. Meteen is uitvoering gegeven aan het inrichten van een stakeholderforum, een omissie uit de beroepsprocedure. Begin 2020 heeft TPAC geconcludeerd dat STIP alsnog voldoet aan de toelatingseisen voor het Rijksinkoopbeleid, ten aanzien van Chain of Custody op dezelfde gronden als waarop FSC en PEFC ook zijn toegelaten.

In het voorjaar van 2019 is TPAC aan de slag gegaan met de opdracht voor het hertoetsen van PEFC en Keurhout. Deze laatste is net als STIP een Chain of Custody certificatie-

systeem. Bij de hertoetsing van PEFC bleek al snel dat dit qua tijd en inzet veel meer vraagt, juist omdat niet alleen het metasysteem PEFC moet worden beoordeeld, maar ook vier landensystemen, waarbij op grond van Rijksinkopen is gekozen voor Rusland, Gabon, Indonesië en Nederland. Medewerking van de beheerders uit elk van die landen is nodig voor de beoordeling, maar niet altijd even makkelijk te verkrijgen. Eind 2019 was TPAC bijna gereed met de preliminaire beoordeling. Naar verwachting is de hertoetsing in het eerste kwartaal van 2020 gereed.

SMK heeft in 2019 met het Ministerie overleg gevoerd over de voortgang van TPAC, aangezien er onzekerheid blijft bestaan over de werkwijze en toekomst van dit adviserend orgaan. Het Ministerie wil de besluitvorming over de inrichting van de governance voor de toetsing van duurzaamheid van biomassa afwachten. Hout heeft nu nog een aparte behandeling en zal mogelijk straks ook onder het begrip biomassa vallen in het kader van het Rijksinkoopbeleid. Vanwege die onzekerheid schakelt het Ministerie voor toetsingen SMK alleen in op projectbasis, en ontbreekt een structurele financiering. In de praktijk blijkt dit voor TPAC geen gemakkelijke opgave, aangezien toetsingsactiviteiten vaak onvoorspelbaar verlopen en daardoor minder goed projectmatig zijn te plannen. In elk geval is het werken op projectbasis de realiteit. Met het Ministerie heeft SMK op die basis een samenwerkingsovereenkomst gesloten, die in 2020 van kracht is geworden.

10. Projecten

Projecten hebben het doel om te verkennen of er programma of certificatieschema's ontwikkeld kunnen worden waarmee grotere groepen bedrijven worden gestimuleerd om te werken aan verduurzaming. Een ander doel is om de specifieke inhoudelijke kennis van SMK te breder benutten, in combinatie met SMK's ruime ervaring met stakeholderprocessen voor het organiseren inbreng van betrokken partijen. In 2019 werkte SMK onder andere aan diverse projecten:

- **Monitoring Integraal Duurzame Stallen**, jaarlijkse monitoring van het aandeel duurzamere veehouderij en stalconcepten (op basis stallen gerelateerd aan totaal aantal stallen in een sector of dierplaatsen gerelateerd aan het totaal aantal dierplaatsen in een sector) in samenwerking met Wageningen Universiteit Livestock Research (WUR LR) en Wageningen Economic Research (WEER)
- **Uitvoering van de Rabo groenregeling** voor het toetsen van het gebruik van duurzaam hout en het energielabel in nieuwbouwprojecten voor hypotheekverstrekking.
- **Klimaatlat**. Er is een vervolgproject uitgevoerd om de best practices te beschrijven waarmee emissies van ammoniak, methaan en lachgas uit stallen verminderd kunnen worden.
- **Maatschappelijk Verantwoord Inkopen**, in opdracht van Rijkswaterstaat:
 - actieve ondersteuning van actualisering van de MVI-criteria van de Rijksoverheid, voor de productgroepen catering, boomkwekerijproducten en bloembollen, datacenters, tonercartridges, kantoormeubilair, elektriciteit en gas;
 - vergelijking van de herziene Europese Green Public Procurement criteria voor meubilair, verf en schoonmaak(middelen) met de huidige Nederlandse MVI-criteria. Daarbij is geadviseerd over aanpassing van de MVI-criteria bij toekomstige herziening;
 - advies over de benadering van EU Ecolabel voor gevaarlijke stoffen om internationaal richting te geven aan duurzaam inkopen van elektronica.
- Ontwikkeling van een **"Concept Checklist Circulair Terreinbeheer Maaisel"** op hoofdlijnen, in opdracht van Rijkswaterstaat, samen met bureau Green Change en een breed gezelschap stakeholders. Deze Concept Checklist heeft als doel kwaliteitsborging voor de toepassing van maaisel als bodemverbeteraar en is een hulpmiddel voor alle betrokken partijen. Handhavers en overheden kunnen gebruik maken van de checklist voor de vergunningverlening van praktijkpilots en bij de formulering van nieuw beleid. Begin 2020 wordt de checklist verder ontwikkeld.

11. Colleges en commissie in 2019

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN NON-FOOD*

In september 2019 werd Carolien van Hemel de nieuwe voorzitter in het College van Deskundigen non-food en volgt daarmee Marjolein Demmers op. Zij is werkzaam als directeur bij het Utrecht Sustainability Institute (USI). Verder is Marjolein onder andere bestuurslid LochemEnergie, voorzitter van GLOBE Nederland en verbonden aan de Topsector Energie.

In november nam Wim Verhoog na 11 jaar afscheid van het College non-food. Hij werd opgevolgd door Maurits Groen, die al eerder lid van het College was. Maurits is directeur van het consultancybureau mauritsgroen•mgmc, founder en president bij WakaWaka Foundation en founding partner bij Kipster.

De samenstelling van het College is per 1 januari 2020 als volgt:

dr. ir. C. van Hemel - Voorzitter / Directeur Utrecht Sustainability Institute (USI)

Ir. H. Biemans - Financiële sector

drs. F.A. Goudswaard - Duurzame energiesector

drs M. Groen - Milieudeskundige

ing. H. Heijsters - Uit de kring van het georganiseerde bedrijfsleven

Mw. K. van IJsselmuide - Nederlandse Vereniging van Inkopers (NEVI)

drs. C.J.H. Manniën - Namens de rijksoverheid

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD PLANTAARDIG*

Ir. K.J. van Ast - Voorzitter

Dr.ir. F.J.J.A. Bianchi - Wageningen University & Research

J. van den Bosch - AVAG

Mw. A. van Dijk - LTO Nederland

M.M. van Giessen - LTO-Noord

ing. F.L.K. Kempkes - Wageningen Plant Research

Ir. W. Rosbergen - Unie van Waterschappen

Dr. R. Pleune - Provinciale Natuur- en Milieufederaties

R. Schouten - DPA (Dutch Produce Association)

Ir. W. Sukkel - Wageningen Plant Research

* Voor een actueel overzicht van de leden die zitting hebben in de Colleges van Deskundigen, zie de website van SMK onder het menu 'Over SMK'.

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD DIERLIJK*

Marjolein Derks volgde in september haar collega Peter Groot Koerkamp op in het College van Deskundigen agro/food Dierlijk. Peter nam na bijna 10 jaar afscheid van het College. Marjolein is van oorsprong dierenarts landbouwhuisdieren. Als onderzoeker bij Wageningen University werkt ze aan het ontwerpen van duurzamere landbouwsystemen. De samenstelling van het College is per 1 januari 2020 als volgt:

dr.ir. J.W.G.M. Swinkels - Voorzitter
P. Boer - Vertegenwoordiger van de zuivelketen - Melkvee-houder
dr. Marjolein Derks - Wageningen University
Mw. K.A. Gosselink Msc - Stichting Natuur & Milieu
M. Heijmans MSc - LTO Nederland
ing. R. Hoste - Wageningen Economic Research
Mw. M. Klever Msc - NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt)
Mw. ir. P.M. Kok - Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat
J.D. Lycklama á Nijheholt - Fedecom
dr. R. Pleune - Provinciale Natuur- en Milieufederaties
mw. ir. P.S. Zwart - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
ing. J.H.P. van Diepen - plv. voor M. Heijmans MSc - LTO Nederland
mw. S. Erkelens - plv. voor mw. Ir. P. Kok - Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat
ir. A.C.M. van Straaten - plv. voor Mw. ir. P.S. Zwart - Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

TOETSINGSCOMMISSIE INKOOP HOUT (TPAC)

mr. G. Borchardt - Voorzitter
ir. E.M. Lammerts van Bueren - ISAFOR
prof. Dr. G.A. Persoon - Universiteit Leiden - Environment and Development
P. Zambon Msc - Sustainable Forest Services

SMK KLACHTCOLLEGE

Sinds december 2019 hanteert SMK een herzien klachtreglement, dat in de plaats komt van het Reglement 'Klacht, Bezwaar en Beroep'. Het nieuwe reglement heeft een kortere procedure en voorkomt dat de behandeling van klachten te lang duurt.

Het College van Beroep is daarin vervangen door het SMK Klachtcollege, bestaande uit (van links naar rechts):

ir. Suzanne van der Pijll - adviseur op het gebied van milieu en duurzaamheid
Mr. Jan van den Broek - rechter-plaatsvervanger rechtbank Den Bosch
ir. Frans Stuyt - deskundige op het gebied van certificatie

12. Accreditatie en certificatie

De Raad voor Accreditatie (RvA) is het controlerend orgaan voor certificatie. Dankzij het toezicht van de RvA op de ontwikkeling en herziening van certificatieschema's voldoet SMK aan de hoogste eisen op het gebied van borging. De ontwikkeling, beheer en herziening van het certificatieschema's, en de controle en certificatie, worden uitgevoerd volgens de Europese norm ISO/IEC 17065. De certificerende instellingen (CI's) die bij keurmerkhouders de inspecties uitvoeren moeten daarvoor geaccrediteerd zijn door de RvA. Dit is een essentieel onderdeel van de erkenning van de keurmerken van SMK als meest krachtige keurmerken, onder andere door de Nederlandse overheid en de consumenten voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal.

Door een beleidswijziging in 2017 controleert de RvA niet langer schemabeheerders, maar toetst die alleen de certificatieschema's, het product van de beheerders. Daarom heeft SMK met collega-schemabeheerders, normontwikkelaar NEN en belanghebbende partijen de norm NTA 8813 ontwikkeld voor de kwaliteit van schemabeheer. Als vervolg hierop is de Vereniging van Schemabeheerders (VvS) opgericht. De vereniging bestaat uit onafhankelijke organisaties die schema's voor certificatie, inspectie en keurmerken ontwikkelen en beheren. Onafhankelijk betekent dit dat deze schemabeheerders niet zelf conformiteitsbeoordelingen uitvoeren of gelieerd zijn aan een conformiteitsbeoordelende instantie. De schema's voor certificatie en inspectie van de leden van de VvS hebben betrekking op een groot aantal onderwerpen (zoals kwaliteit, milieu, veiligheid), een groot aantal sectoren (zoals industrie, gezondheidszorg) en op producten, diensten en bedrijven. De leden hebben zich gecommitteerd aan NTA 8813. Een onafhankelijke, externe beoordelaar controleert dit periodiek. SMK is lid van de VvS en heeft ook zitting in het bestuur.

Certificatie onder toezicht Raad voor Accreditatie

De criteria van SMK komen via vastgelegde procedures tot stand met behulp van de Colleges van Deskundigen. Via openbare hoorzittingen en begeleidingscommissies vindt voor de criteriaontwikkeling afstemming plaats met onder meer bedrijven en maatschappelijke organisaties. Onafhankelijke certificatie-instellingen controleren of producten, processen of diensten aan de criteria van SMK voldoen. Deze werkwijze verzekert een breed maatschappelijk én een betrouwbaar draagvlak.

De ontwikkeling en herziening van certificatieschema's en de controle en certificatie van de producten/diensten wordt uitgevoerd volgens de Europese normen voor productcertificatie (ISO/IEC 17065). Certificatie vindt plaats onder toezicht van de Raad voor Accreditatie (RvA).

De volgende certificaten van SMK worden onder accreditatie afgegeven:

BAROMETER DUURZAME HANDEL EN RETAIL

- Voor bloemisten (Barometer Duurzame Bloemist)
- Voor groothandels in groenten en fruit (Barometer Duurzame Groenten & Fruit)

ON THE WAY TO PLANETPROOF AGRO/FOOD

- Milieukeur Bewerkte en Verwerkte Producten (in overgang naar On the way to PlanetProof)
- Milieukeur Dierlijke Producten (in overgang naar On the way to PlanetProof)
- On the way to PlanetProof Plantaardige producten

MILIEUKEUR NON FOOD

- Milieukeur Brandblusmiddelen/brandblustoestellen
- Milieukeur Groene elektriciteit
- Milieukeur Ongewapende Betonproducten
- Milieuthermometer Zorg

OVERIG

- Groen Label Kas
- Maatlat Duurzame Veehouderij

NIEUWE CERTIFICATIESCHEMA'S

Nieuwe certificatieschema's worden voor accreditatie aangemeld nadat deze in de praktijk zijn gevalideerd. SMK voert de validatie voor de certificatieschema's uit en meldt deze aan bij de Raad voor Accreditatie. De RvA beoordeelt of certificatie onder accreditatie kan plaatsvinden.

Op de RvA-website staat een lijst met alle certificatieschema's waarop de RvA accreditatie kan verlenen. Die accreditatie kan worden verleend aan de onafhankelijke certificatie-instellingen waarmee SMK licentieovereenkomsten heeft afgesloten.

13. Bestuurlijke en interne zaken

De uitgangspunten van de bestuurlijke structuur van SMK zijn:

- **De stichting wordt bestuurd door de directeur**
- **De leden van de Raad van Toezicht worden op persoonlijke titel benoemd en brengen ervaring en deskundigheid mee die van belang zijn voor het functioneren van SMK**
- **Er is jaarlijks afstemming over strategische uitgangspunten tussen directie en Raad van Toezicht**
- **De Raad van Toezicht houdt toezicht op uitvoering van beleid en bestuur van de organisatie en is klankbord voor directie.**

In 2018 lag de nadruk van het bestuur op verdere implementatie van de strategie, die in 2015 is ontwikkeld en de opschaling van activiteiten, met name op het gebied van plantaardige producten. Deze strategie voorziet in een rol van SMK als onafhankelijk platform van verduurzaming en als partij die hiervoor criteria ontwikkeld. SMK staat open voor toepassing van door haar ontwikkelde criteria, ongeacht of hierbij gebruik wordt gemaakt van de certificaten en keurmerken die SMK uitgeeft.

Het bestuur van de Stichting bestond in 2019 uit Gijs Dröge, directeur/bestuurder. De Raad van Toezicht bestond in 2019 uit de volgende personen: Eveline van Westerop (benoemd en voorzitter per 3 april), Roland Waardenburg en Kathleen Goense (voorzitter tot en met 3 april).

De nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht, Eveline van Westerop, is directeur van Rijnconsult en brengt de Raad weer op volle sterkte. Kathleen Goense (benoemd in 2018) is directeur van ZLTO. Roland Waardenburg is in 2012 benoemd en in 2016 herbenoemd als lid van de Raad van Toezicht. Hij is partner in het bureau Inclsve en was in het verleden vicepresident corporate responsibility bij Ahold.

RAAD VAN TOEZICHT SMK

drs. E. van Westerop - Voorzitter

drs. K. Goense MA - Lid

R. Waardenburg MA MBA - Lid

'Who is who?', de postkast van de SMK medewerkers.

PERSONEELSZAKEN

Begin 2019 telde het personeelsbestand 18 medewerkers. Gedurende het jaar zijn drie nieuwe projectleiders agro/food aangesteld, waarvan twee ter vervanging. Voor de afdeling communicatie is een communicatieadviseur geworven. Daarnaast is ter versterking van boekhouding een parttime medewerker aangetrokken. Eind 2019 telde SMK 16 stafleden en 5 medewerkers secretariaat en boekhouding, die eind 2019 samen goed zijn voor 16,2 fte (2018: 14,7 fte). Het personeelsbestand is qua leeftijd gespreid, en telt 13 vrouwen en 8 mannen. SMK hecht veel waarde aan een goed en transparant personeelsbeleid. Door het jaar heen wordt er gesproken over het eigen functioneren. In het najaar van 2019 is in goed overleg een beoordelingskader ontwikkeld dat in 2020 van kracht is geworden. Het volgen van coaching en cursussen wordt waar nodig aangemoedigd. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan zorg en gezondheid.

In 2019 was het ziekteverzuimpercentage 4,13% (2018: 2,75%). Meer dan de helft van het verzuim had een langdurig karakter. Voor 2020 streeft SMK ernaar over de hele linie een laag verzuimpercentage te bereiken. Hiervoor is geïnvesteerd in een verbeterde ergonomische werkomgeving en flexibiliteit bij het verdelen van de inzet over de dag. Elektronisch agenderen en uren-schrijven zijn algemeen ingevoerd. Het ICT-systeem is actueel en sluit aan bij de gebruikerswensen. Het systeem stelt personeel in staat van huis uit of op afstand van kantoor in te loggen en te werken.

HUISVESTING EN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN

SMK is gehuisvest op één verdieping van het kantoorpand Bezuidenhoutseweg 105 in Den Haag. In dit pand zijn tevens LTO Nederland en het Voedingscentrum gevestigd, beide organisaties waarmee SMK een relatie onderhoudt. Het gebouw heeft een Breeam certificaat en is voorzien van een moderne luchtbehandelingsinstallatie, energiezuinige lichtsystemen en gescheiden afvalstromen. Voor de inrichting heeft Bruynzeel een Milieukeur gecertificeerde keuken geleverd. Vrijwel alle meubilair is hergebruikt, bureaustoelen zijn gerefurbished. SMK neemt gegarandeerde groene stroom af, met certificaat van oorsprong. Het pand is ingericht met 'cradle-to-cradle' vloertegels. De nieuwe huisvesting bevalt goed, met name vanwege de lichte werkomgeving en de locatie nabij openbaar vervoer.

Er is veel aandacht voor de verduurzaming van de bedrijfsvoering. Het gebruik van openbaar vervoer voor woon-werk verkeer en zakelijk verkeer wordt gestimuleerd en is daardoor de hoofdwijze van vervoer. De locatie nabij Den Haag CS stimuleert ook het gebruik van openbaar vervoer. SMK beschikt voor zakelijk verkeer daarnaast over een bedrijfsauto, een volledig elektrische VW Golf.

Ook bij de inkoop van producten speelt duurzaamheid een doorslaggevende rol. Dit blijkt onder andere uit biologische en On the way to PlanetProof producten voor de lunch en Fair Trade/Max Havelaar koffie en cacao. Gebruiksproducten

hebben zoveel mogelijk milieukeurmerken, zoals de print/kopieermachine (Nordic Swan en Blaue Engel), brandblussers (Milieukeur), kopieer- en drukpapier (Biotop FSC met het keurmerk van EU Ecolabel). Andere producten, zoals wc-papier en schuimzeep zijn geselecteerd op milieuvriendelijkheid. Het kantoor wordt waar mogelijk schoongemaakt met microvezeldoekjes zonder vloeistoffen. Afval wordt gescheiden in de gebruikelijke recyclebare fracties (papier, glas, gft, kunststoffen en overig).

KLACHTEN EN CONTROLE OP TOEPASSING/ GEBRUIK KEURMERKEN

Controle op het onjuist of onterecht communiceren met SMK-keurmerken is een van de middelen om de betrouwbaarheid van die keurmerken te waarborgen. Voor dat doel beschikt SMK over een uitvoerige klacht-, bezwaar- en beroepsprocedure. In 2019 heeft het College van Beroep in een in 2018 gestarte procedure uitspraak gedaan over klacht en bezwaar over een besluit van TPAC. Naar aanleiding hiervan heeft een evaluatie plaatsgevonden van de procesgang en de werkwijze van het College. In overleg met de Raad van Toezicht is besloten om een nieuw reglement samen te stellen en daarbij de procedure aanzienlijk te bekorten. Hiermee kan de procedure sneller tot een uitspraak komen, en zijn de kosten van de procedure aanzienlijk lager. Tevens is besloten een nieuw College samen te stellen, met meer kennis van duurzaamheid en certificatie.

Naast bovengenoemde klacht inzake een beslissing van TPAC, ontving SMK een klacht die een consument bij de

Reclame Code Commissie heeft ingediend. Dit betrof de veronderstelde claim van de keurmerknaam 'On the way to PlanetProof'. De Reclame Code Commissie heeft na medenemen van het verweer van SMK deze klacht afgewezen.

SMK-NIEUWS

TWITTER INTERVIEWS

WEBSITES YOUTUBE

FACTSHEETS FACEBOOK PERSBERICHTEN

TV-COMMERCIAL E-MAGAZINE

INSTAGRAM E-MAILINGS

LINKEDIN

14. Communicatie

SMK richt de communicatie voornamelijk op professionele doelgroepen (business-to-business) omdat hiermee de toepassing van certificering, keurmerken en benchmarks het meest effectief wordt gestimuleerd. Bekendheid geven aan keurmerken onder consumenten is in die gedachte allereerst de taak van keurmerkhouders of de handelsketens. SMK ondersteunt daarin en overlegt met regelmaat met veel ketenpartijen om die communicatie af te stemmen en te optimaliseren. Naast persoonlijke contacten zet SMK hiervoor diverse middelen in: het e-magazine SMK-Nieuws, websites, factsheets, persberichten, beursdeelname, nieuwsbrieven, social media, presentaties, etc.

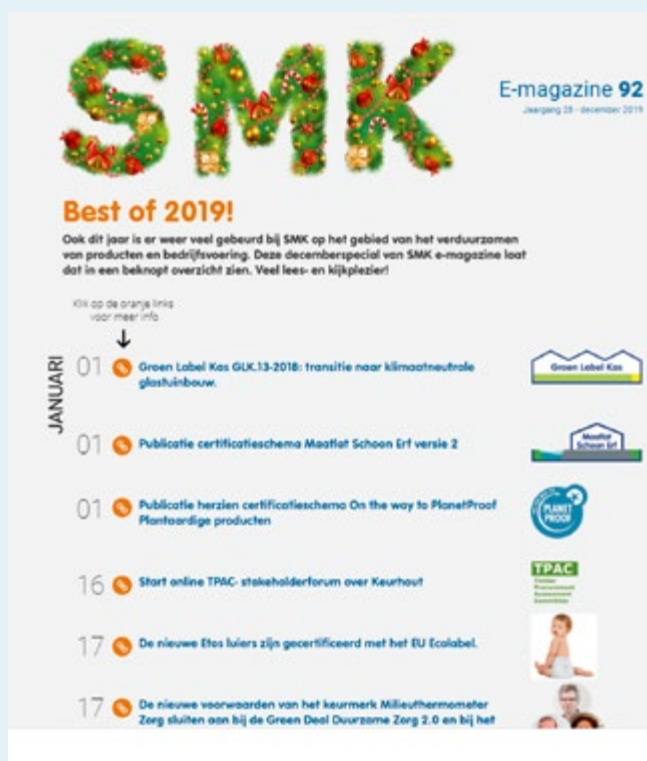
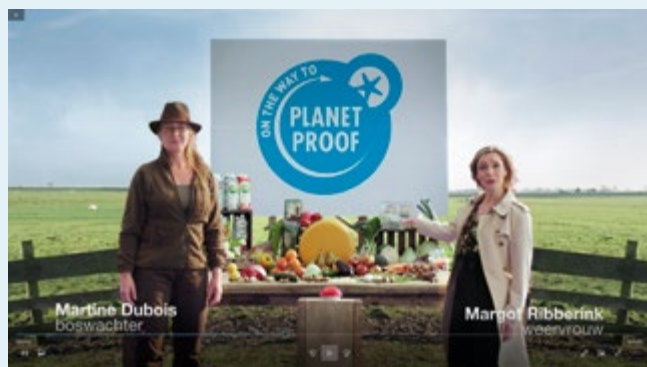
CONSUMENTEN COMMUNICATIE

In 2017 werd het keurmerk On the way to PlanetProof gelanceerd als vervanger voor Milieukeur agro/food. Nu is een uitgebreid assortiment gecertificeerde producten in de supermarkten verkrijgbaar. Denk aan aardappelen, groenten en fruit, zuivelproducten (zoals melk, yoghurt, vla en kaas) en veel merken eieren. Deze ontwikkeling maakte het noodzakelijk om het keurmerk bekendheid te geven bij consumenten. De plannen daarvoor werden eind december 2018 ontwikkeld en in februari en maart 2019 werd een On the way to PlanetProof tv-commercial uitgezonden, waarbij producten van alle sectoren werden vertoond. De tv-spot werd ondersteund door een online YouTube campagne en door aandacht via social media (Facebook, Twitter en LinkedIn). Op de consumentenwebsite www.planetproof.nl worden bezoekers op een kernachtige manier geïnformeerd over de ins and outs van On the way to PlanetProof. Er is goed te zien aan de data van websitebezoekers dat de tv-commercial een directe invloed uitoefende op het websitebezoek:

Grafiek: unieke websitebezoekers 2019 consumentenwebsite On the way to PlanetProof

Naast deze vanuit SMK geïnitieerde activiteiten ondersteunen gecertificeerde merkfabrikanten (zoals FrieslandCampina, HAK, Kipster), andere keurmerkhouders en supermarkten het keurmerk via hun eigen communicatiekanalen en media-inzet.

Boven:

- tv-commercial On the way to PlanetProof
- consumentenwebsite www.planetproof.nl
- e-magazine

E-MAGAZINE SMK-NIEUWS

Het e-magazine SMK Nieuws wordt online verspreid onder circa 4.100 abonnees en werd in 2019 viermaal verstuurd. De lezersdoelgroep ervan is zeer divers: keurmerkhouders, midden- en kleinbedrijven, retailorganisaties, brancheorganisaties, Kamer van Koophandels, ministeries, provincies, waterschappen, gemeenten, milieuroorganisaties en particulieren. Na publicatie in het e-magazine worden artikelen vaak 'gerecycled' via nieuwsberichten op de website, nieuwsbrief en social media.

WEBSITES

SMK beheert zelfstandig 15 websites voor haar keurmerken en programma's:

01. SMK
02. Milieukeur (B2B Nederlands)
03. Milieukeur (B2B International)
04. On the way to PlanetProof (B2B Nederlands)
05. On the way to PlanetProof (B2B International)
06. On the way to PlanetProof (Consument)
07. Groen Label Kas
08. Maatlat Duurzame Veehouderij
09. Maatlat Schoon Erf
10. Barometer Duurzame Bloemist
11. Barometer Duurzame Groenten & Fruit
12. Barometer Duurzaam Terreinbeheer
13. EU Ecolabel
14. Register Groenverklaringen
15. TPAC

E-MAILINGS

Circa 3.500 personen geven aan digitaal nieuws van SMK en/of de SMK-programma's te willen ontvangen. Abonnees bevinden zich voornamelijk in de zakelijke doelgroep. In 2019 werden 15 nieuwsbrieven verstuurd.

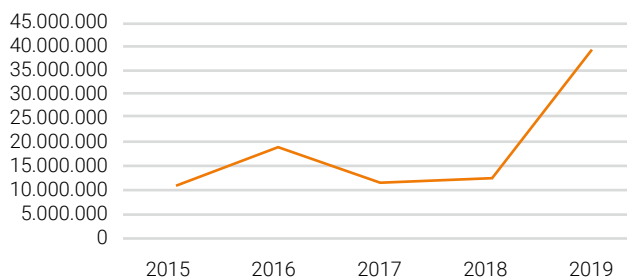
SOCIAL MEDIA

SMK heeft totaal 13 Twitter accounts voor ieder programma en keurmerk. In 2019 nam het aantal Twittersvolgers op alle SMK-accounts toe met 9% naar 2.473. De SMK-Tweets refereren aan de nieuwsberichten op de SMK-websites, het SMK e-magazine, geven aandacht aan nieuwe certificaathouders of betreffen retweets van publiciteit door derden (bijvoorbeeld van onze keurmerkhouders). Dergelijke berichten worden tevens via individuele LinkedIn accounts (van SMK-collega's) en de SMK-bedrijfspagina van LinkedIn verspreid. Voor de Barometer Duurzame Bloemist en On the way to PlanetProof is SMK ook actief op Facebook.

PUBLICITEIT EN PUBLICATIES (PRINT)

Er waren in 2019 totaal 1.533 publicaties (toename 114%) waarin SMK en de SMK-keurmerken en programma's werden genoemd in printmedia, voor het gerelateerde bedrag van € 3.561.387 (een toename van 84% ten opzichte van 2018), bij 47.650.872 exemplaren (+ 208%). Die toename is vooral toe te schrijven aan de gegroeide media-aandacht voor On the way to PlanetProof.

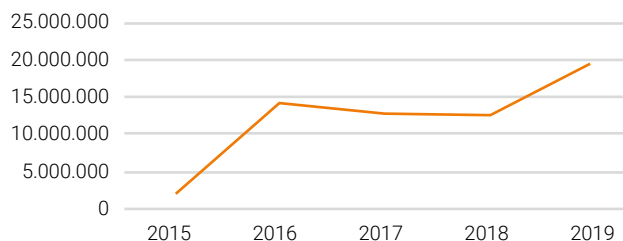
Oplage/bereik printmedia alle SMK-keurmerken

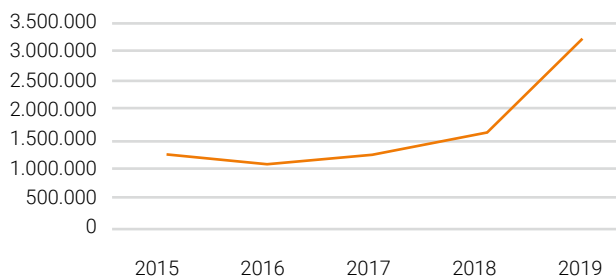
PUBLICITEIT EN PUBLICATIES (DIGITAAL)

De online publiciteit op websites van SMK keurmerken en programma's wordt gemeten (exclusief social media als Facebook, Twitter en LinkedIn). De 'oplage' (gebaseerd op het gemiddeld aantal bezoekers van een website) bedroeg in 2019 19.755.936 personen bij een gerelateerde mediawaarde van € 297.706.

Oplage/bereik webmedia alle SMK-keurmerken

Reclamewaarde Equivalent (AVE) printmedia alle SMK-keurmerken

BEURZEN, CONGRESSEN OVERIGE BIJeenKOMSTEN

SMK was vertegenwoordigd op een aantal congressen, beurzen en andere bijeenkomsten om haar programma's en activiteiten onder de aandacht te brengen van specifieke doelgroepen, en met die doelgroepen ook in contact te komen. SMK was onder andere aanwezig tijdens de Grüne Woche in Berlijn met een posterpresentatie, en eveneens in Berlijn tijdens de Fruit Logistica.

15. Resultaten in 2019

Aan de financiële resultaten is te zien dat SMK in 2019 wederom een snelle groei van de organisatie en het aantal keurmerkhouders heeft doorgemaakt. Eind 2019 telde SMK 1400 keurmerkhouders voor plantaardige producten en het jaar ervoor nog 700. Over de hele linie heeft SMK in 2019 stevig geïnvesteerd in de verdere groei van de programma's, en zodoende ook in de impact op het gebied van verduurzaming. De investering in personele capaciteit, automatisering en onderzoek brengt wel met zich mee dat de kosten flink zijn gestegen, terwijl de inkomsten uit opdrachten daar nog op achterblijven. De lasten lopen voor een groot deel voor de baten uit. De inkomsten uit plantaardige opdrachten kunnen immers pas als omzet van dat programma worden geboekt in het jaar volgend op het jaar van certificatie. Het gevolg hiervan is dat SMK in 2019 opnieuw een operationeel verlies heeft geleden van per saldo circa 200.000 euro. Het boekhoudkundig verlies bedroeg 350.000 euro, omdat de jaarlijkse voorschotbijdrage van 150.000 euro van leden van het GroentenFruit Huis niet als gerealiseerde omzet kan worden geboekt. Het negatief saldo over 2019 komt ten laste van de reserves.

SMK heeft het programma On the way to PlanetProof plantaardig in 2019 uitgevoerd voor €835.000. SMK heeft daarmee wederom een grote investering gedaan in de toekomstige groei van plantaardig in de vorm van met name extra personele capaciteit en de inhuur van onderzoekers en consultants. De baten uit opdrachten van keurmerkhouders blijven met €540.000 nog verder achter bij de kosten. Het programma On the way to PlanetProof dierlijk (zuivel, eieren, inclusief be- en verwerkt) maakte in 2019 een verlies van 43.000 euro. 2019 was het eerste jaar waarin het keurmerk voor melk beschikbaar is. Er bleek veel tijd nodig om het programma goed in te regelen. Tegelijkertijd liet de deelname van meerdere zuivelketens nog op zich wachten, waardoor inkomsten in 2019 lager zijn uitgevallen.

Op het gebied van non-food voert SMK nog steeds het programma onder de naam Milieukeur. Dit programma is uitgevoerd voor circa €93.000 en leverde een bescheiden positief resultaat. Als 'Competent Body' heeft SMK op het gebied van non-food het programma EU Ecolabel uitgevoerd voor €390.000. De baten afkomstig van de opdrachten van keurmerkhouders bedragen €168.000. Het Ministerie van IenW heeft voor EU Ecolabel een exploitatiefinanciering beschikbaar gesteld van maximaal €250.000. Daarmee overstijgen de inkomsten de kosten van het programma. Het overtollige gedeelte zal derhalve aan het Ministerie worden teruggestort.

SMK is uitvoerder van Register Groenverklaringen voor de controle op groenverklaringen ten behoeve van hypotheek.

Dit programma wordt vrijwel kostendekkend uitgevoerd. De opbrengsten in 2019 voorzien in een reservering voor extra controles in de regeling op termijn.

SMK voert het programma Groen Label Kas, in 1999 aan haar overgedragen door het toenmalige Ministerie van VROM, uit in eigen beheer. Op de kosten ervan (€81.000) is vanwege de terugloop sterk bezuinigd, waardoor deze konden worden gedekt door de opdrachten. SMK voert daarnaast het programma Maatlat Duurzame Veehouderij uit, sinds 2008 in opdracht van het toenmalige Ministerie van VROM. De kosten van het beheer van het programma MDVA ad €135.000 worden gedekt door de dalende opdrachten van certificaathouders, vanwege een verslechterd investeringsklimaat voor de bouw van nieuwe stallen.

De activiteiten van TPAC in 2019 hebben alleen op projectbasis plaatsgevonden, en betroffen de hertoetsing van een aantal houtcertificatiesystemen. Voor de dekking van de kosten zijn twee projectbegrotingen ingediend, die niet toereikend bleken. Het toetsingswerk is soms onvoorspelbaar en afhankelijk van derden, en daarom soms moeilijk te begroten. De opdrachtgever, het Ministerie van IenW, heeft ingestemd met aanpassing van één van de projectbegrotingen. Een deel van het overige meerwerk wordt helaas niet vergoed.

Na optelling van alle inkomsten en aftrek van alle kosten resteert over 2019 een negatief exploitatieresultaat van €200.000. Dit resultaat weerspiegelt de groei van SMK,

waarbij het merendeel van de inkomsten pas na afloop van het jaar van deelname aan certificatieprogramma's kan worden geïnd. Dit resultaat is lager dan begroot, en dat is met name het gevolg van de noodzaak de personele capaciteit verder uit te breiden gelet op de groei.

De jaarrekening 2019 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur en gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring door GBA Accountants & Adviseurs. In maart 2020 is de jaarrekening 2019 goedgekeurd door de Raad van Toezicht en vastgesteld door de directeur/bestuurder. De staat van baten en lasten 2019 is onderdeel van de jaarrekening 2019.

VOORUITZICHTEN VOOR 2020

SMK zet de komende jaren in op een verdere groei van de certificatie van aardappelen, groenten en fruit, en ook zuivel. Deze groei is met name afhankelijk van de buitenlandse vraag naar gecertificeerd product. SMK wil dit groeipad evenwel vervolgen zonder daarbij haar reserves verder aan te spreken en kans te zien de investeringen van de afgelopen jaren terug te verdienen.

Voor het programma On the way to PlanetProof / Milieukeur (agro/food, non-food en de barometers) zijn de afdrachten van keurmerkhouders begroot op €1.353.000. Deze sterke groei aan afdracht zorgt ervoor dat SMK sluitend kan begroten en niet langer haar reserves hoeft aan te spreken om te investeren in de groei. De verwachte groei is deels te danken aan de groei aan inkomsten uit certificatie van

plantaardige producten, en voor een groter deel aan de gebruikmaking van het nieuwe certificatieschema voor zuivel. SMK blijft zoeken naar samenwerking met de overheid, met name het Ministerie van LNV, met als oogmerk dat de overheid kan blijven bijdragen aan de zakelijke diensten die SMK aan de overheid levert en het onderzoeks- en innovatieprogramma dat SMK financiert.

Voor het programma EU Ecolabel worden de afdrachten van de keurmerkhouders begroot op €150.000. Het Ministerie van IenW heeft voorzien in de reguliere financiering van €250.000 voor de uitvoering van het EU Ecolabel programma.

De kosten in 2020 van het programma Groen Label Kas, begroot op €90.000, worden niet gedekt door de afdrachten van de certificaathouders. De afdrachten zijn wederom lager, evenals het voorafgaande jaar. SMK zal daarom in de loop van het jaar waar mogelijk besparen op de kosten. Op termijn kan wel weer een stijging van de inkomsten worden verwacht.

De kosten van het beheer van het programma Maatlat Duurzame Veehouderij, voor 2020 begroot op €115.000, worden gedekt door de afdrachten van de certificaathouders. Dit geldt ook voor de uitvoering van het Register Groenverklaringen.

SMK. Kompas voor duurzamer ondernemen

SMK ontwikkelt, beheert en toetst transparante duurzaamheidscriteria voor keurmerken en benchmarks.

SMK werkt al meer dan 25 jaar voor het bedrijfsleven aan het verduurzamen van producten en bedrijfsvoering. SMK doet dat samen met een uitgebreid netwerk van overheden, producenten, brancheorganisaties, maatschappelijke organisaties, retailers, adviesbureaus, wetenschap en ketenpartijen.

De professionele kennis, de accreditatie die de Raad voor Accreditatie aan de SMK-certificatieschema's kan verlenen, met daaraan gekoppelde zorgvuldige werkprocessen en een zeer uitgebreide databank van duurzaamheidscriteria, zijn unieke middelen die SMK inzet voor organisaties die ondersteuning zoeken op het brede gebied van verduurzaming, zoals:

- Ontwikkelen van ambitieuze en objectieve duurzaamheidsnormen
- Toepassen van certificering en keurmerken
- Vorm en inhoud geven aan duurzaamheidsbeleid
- Ontwikkelen van benchmarks
- Toetsen van duurzaamheidssystemen en -keurmerken

SMK

Bezuidenhoutseweg 105
2594 AC Den Haag
Tel. (070) 358 63 00
smk@smk.nl
www.smk.nl

@SMK_Keurmerken

Redactie:

SMK

Vormgeving:

IJzersterk, Rotterdam

Druk:

Drukkerij De Bink, Leiden
FSC®-gecertificeerd

Papier:

SMK-Nieuws wordt gedrukt op Biotop, FSC gecertificeerd papier en is geproduceerd zonder toepassing van optische witmakers en chloorhoudende bleekmiddelen.

©SMK